

12è Premi de
narrativa curta
per Internet
Tinet (Premis
Literaris Ciutat
de Tarragona
2008)

Atracament i altres contes

ATRACAMENT
i altres contes

Col·lecció Narrativa - 68

ATRACAMENT i altres contes

12è Premi de narrativa curta per Internet Tinet
(Premis Literaris Ciutat de Tarragona 2008)

Cossetània
EDICIONS

Aquest llibre recull el conte premiat en el
12è Premi de narrativa curta per Internet Tinet
(Premis Literaris Ciutat de Tarragona 2008)
i una selecció dels millors relats que s'hi van presentar.
El premi Tinet l'organitzen i el convoquen
l'Organisme Autònom per a la Societat de la Informació (OASI),
l'Ajuntament de Tarragona, Òmnium Cultural del Tarragonès
i el Centre de Normalització Lingüística de Tarragona.
Van integrar el jurat de la dotzena edició:
Noemi Bagés, Josep Ballester, Àngel-Octavi Brunet,
Andreu Carranza, Rosa Pagès i Enric Brull, com a secretari.

Editat amb la col·laboració de:

Primera edició: abril del 2009

© dels textos: els autors
© d'aquesta edició: Cossetània Edicions

Edita: Cossetània Edicions
C. de la Violeta, 6 • 43800 Valls
Tel. 977 60 25 91
Fax 977 61 43 57
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Disseny i composició: Imatge-9, SL

Impressió: Romanyà-Valls, SA

ISBN: 978-84-9791-461-1

Dipòsit legal: B-15.977-2009

ATRACAMENT

Ramon Vernet Moya

GUANYADOR DEL 12è PREMI DE NARRATIVA CURTA
PER INTERNET TINET

Sempre m'ha agradat viatjar amb tren. M'agrada endormiscar-me mentre escolto música i miro el paisatge. Malgrat les plàcides migdiades que he fet al tren, mai m'he passat d'estació. Em sembla que tinc alguna mena de rellotge interior que m'avisa sempre a temps per baixar del tren quan toca. O potser només és que no arribo a conciliar un son profund, sinó que em quedo en un estat semiinconscient que em permet adonar-me del pas del temps. Quan no dormo, llegeixo. I quan no llegeixo, m'entretinc mirant la resta de viatgers. Sempre hi ha personatges intrigants en un vagó de tren. De vegades els espio pel buit que queda entre els seients del davant. Els seients dels trens, almenys els dels trens que jo agafo habitualment, estan disposats de manera simètrica, encarats. De meitat vagó cap enrere, els seients miren cap avant i, de meitat vagó cap endavant, els seients miren cap enrere. Això em permet espionar la cara dels viatgers asseguts a l'altra meitat del vagó. És interessant mirar la gent que no sap que la miren. De vegades descobreixes algú furgar-se el nas. De vegades comproves que la

majoria de la gent mou els llavis per llegir. De vegades et queda clar que algú se sap de memòria totes les cançons que porta al reproductor i que, a més, li agraden molt totes. Altres vegades observes, perplex, com una joveneta es pot passar tot el trajecte maquillant-se, retocant-se el pentinat o rellegant missatges de mòbil.

Espiar la gent és sempre un entreteniment que alleugereix el trajecte, però cal anar amb compte. Alguns cops, l'individu espia s'adona de la teva observació. La prudència recomana desviar la mirada ràpidament i no tornar-la-hi a dirigir en una bona estona. Moltes vegades m'han enxampat espiaant algú, i sempre he sabut dissimular bé i sortir de la situació sense més conseqüències. Aquell dia, però, l'instint, o els reflexos, o la relaxació, o la pura absurditat, em van trair. Era una tarda d'octubre en què anava a Tarragona per visitar un company. En un moment de descans de la lectura que portava entre mans, m'havia entretingut observant una velleta pel buit que queda entre el seient de davant i el vidre de la finestra del tren. La vella semblava estar absorta en cavil·lacions preocupants. Era una dona peculiar: portava els cabells tenyits d'un ros extravagant i els llavis d'un roig estrident. Els ulls pintats i les ungles, llarguíssimes, també. Anava endiumenjada i carregada de joies. Semblava una versió decrepita de Marilyn. Sobre la falda, sostenia amb força un enorme moneder. De sobte, la vella va aixecar la vista i em va mirar directament als ulls. No em feu dir per què, no en tinc ni idea, però aquella vegada no em vaig incomodar en ser descobert. No vaig desviar la mirada ràpidament, com hauria fet en qualsevol altre cas. No sé si va ser per diversió, per subversió, o simplement perquè la dona em semblava un

personatge una mica patètic, però vaig correspondre a la mirada interrogant de la vella amb un gest estrany en mi. Vaig aixecar el braç, amb l'índex i el polze estirats i els altres dits recollits, com simulant un revòlver, i vaig disparar directament al front de la vella. Aquest gest fet a un nen hauria semblat un joc i hauria estat, probablement, ben rebut pel destinatari. Enviat a una vella que viatjava sola i semblava enganxada al seu moneder amb soldadura, el gest no tenia per què ser ben entès. El rostre de la vella va adoptar una expressió terrorífica, la temor li havia entrat al cos per no sortir en dies. De seguida em vaig adonar de la inoportunitat del meu gest i vaig intentar suavitzar la situació amb un somriure amigable. Altra vegada no vaig encertar en la meua expressió, potser el meu somriure va semblar més una amenaça cínica que un gest conciliador. El fet és que la fesomia de la vella es va torbar encara més, es veia el pànic a la seva cara. Va desviar la mirada ràpidament, tremolosa. Em vaig adonar de com havia ficat la pota i vaig pensar de donar explicacions a la pobra dona, o almenys disculpar-me, ja que ni jo mateix m'explicava el meu gest. No vaig tenir temps, perquè la vella de seguida es va aixecar i va canviar de vagó, atabalada, sense mirar enrere per por de veure'm seguir-la.

La cosa no hauria passat d'anècdota si no fos perquè, en arribar a Tarragona i baixar del tren, encara a l'andana de l'estació, els meus ulls es van tornar a trobar amb els de la vella. La pobra dona havia baixat del vagó del costat i, en veure'm, de seguida va girar cua i va començar a caminar amb presses evidents. No li vaig donar cap importància i vaig emprendre el meu camí cap al pis del meu amic. Mentre pujava el cada dia més empinat carrer de la Unió,

vaig veure la silueta de la vella, uns quinze metres davant meu, que avançava amb dificultats per la mateixa vorera que jo. El meu caminar més àgil anava retallant distàncies progressivament amb ella. La veritat és que no la seguia, sinó que feia el mateix camí que havia fet cada divendres durant els últims quatre mesos, però la vella semblava anar al mateix lloc que jo i no podia fer altra cosa que seguir-la. A l'altura de la Rambla Nova, la vella es va aturar davant d'un semàfor de vianants en vermell. Vaig guanyar temps mirant un aparador d'una òptica que hi havia a uns deu metres per no esperar el canvi de color del semàfor palplantat al costat de la vella. En aquell moment no ho vaig pensar, però, si per casualitat la vella s'hagués girat i m'hagués vist dissimulant davant d'un aparador, la meua actitud hauria resultat encara més sospitosa. El fet és que no sé si la vella em va veure o no davant de l'òptica, perquè evitava mirar-la amb totes les forces, com si això hagués de fer que no em veiés. Com els nens petits que quan juguen a fet i amagar es tapen els ulls perquè no els trobin. El semàfor es va posar verd i la vella va continuar avançant. Havia creuat la Rambla i ara pujava per un travesser cap a la Rambla Vella, just pel carrer que a mi em convenia agafar. Vaig alentir la marxa per guardar una distància prudencial amb la dona, però el pas cada vegada més lent de la vella, segurament condicionat per les costeres exagerades de Tarragona, feia que no pogués evitar caminar cada vegada més a prop d'ella.

Vam creuar la Rambla Vella gairebé junts i ens vam endinsar al casc antic pel mateix carrer. La vella va agafar el primer carrer a la dreta, el que donava a la plaça on tenia el piset el meu amic. Pocs segons després, vaig agafar el

mateix carrer, i en girar el cantó vaig comprovar, alleugerit, que per fi havia perdut de vista la pobra dona. “Deu haver entrat en una casa d’aquestes”, vaig pensar. Em disposava a fer el poc camí que em quedava fins al pis del meu amic amb la tranquil·litat que dóna no tenir la sensació d’estar assetjant algú. De sobte, però, la vaig veure. Em mirava, aterrida, mentre intentava amb urgència ficar la clau al pany d’un portal fosc i llòbrec que quedava a la meva esquerra. La vaig mirar a la cara i sense temps de dir res vaig veure que em llançava l’enorme moneder que agafava amb tanta força al tren i, tot seguit, aconseguia obrir la porta de l’escala. Es va esfumar en un segon. La vella havia desaparegut escales amunt amb una agilitat sorprenent després de tancar la porta d’una revolada. Em vaig quedar desconcertat. Vaig obrir el moneder i vaig veure que anava carregat de bitllets. Vaig mirar a dreta i esquerra: al carrer no hi havia ningú. Ho vaig veure clar, no vaig dubtar ni un segon. Vaig agafar els bitllets, que en total sumaven prop de dos mil euros, vaig deixar el moneder a la porta de l’escala i me’n vaig anar. Havia comès el crim perfecte sense voler-ho, havia comès l’únic crim del qual no es pot acusar el seu autor, el crim involuntari. A més, ara la vella tindria una gran història per explicar al mercat. Aquella nit, el meu company i jo vam sopar en una marisqueria del port.

VOLTES DE FILABERQUÍ

Ferran Burgaya i Márquez

Igual que els planetes giren al voltant del Sol, igual que la Terra roda sobre ella mateixa, els plàtans de la Rambla Nova borronen cada primavera per recordar-nos que la natura és cíclica. És primavera i el cicle de la vida comença a Tarragona: dos coloms festegen pel brancatge. La colometa, de ploma suau, fuig tot buscant un indret més tranquil seguida pel seu pretendent. Voleien damunt les teulades en direcció a la catedral. S'aturen a la plaça de la Font, però la canalla els esborrona i reprenen el vol. S'apropen a la muralla, tomben pel carrer del Vidre i, arribats a un racó encalmat, aterren en un balcó d'una casa mig abandonada. Però han ensopegat l'únic pis habitat de l'immoble, i a l'altra banda dels finestrals hi distingeixen una altra mena de festeig.

—Fill meu: has vingut!

—Ves, què et pensaves? Que sóc com el pare?

Ell somriu, tot sorneguer, assegut als peus del llit. Ella, arraulida entre els coixins, ho fa amb melangia; o potser amb una mica de por.

—T'he trobat a faltar.

—Sempre plorant...

No recorden el dia de la darrera visita. Segurament no haurien encertat ni el mes. Ell recorda que feia caloreta: devia ser abans de l'hivern.

—Com et va la vida?

—Els del súper són uns cabrons, però dues caixeres em van al darrere.

—Sempre pensant en faldilles.

—Ves, què hi puc fer? Si volen guerra...

Tot xerrant, el visitant repica els dits amb desfici contra el paquet daurat que guarda entre les mans.

—Sembles neguitós.

—Té. T'ho duc de ca la Glòria.

—Oh, gràcies!

Ella desembolica el paquet i hi descobreix una capseta de bombons, lluents com flors boscanes amarades de rosada.

—Bombons! Ai, fill! Moltes gràcies, però...

—No comencis amb les teves pamplines, que ets molt llaminera. Encara recordo quan era menut i em foties mig revolt de l'ensaïmada dels diumenges.

—Quan eres petit no m'havien tallat una cama.

—Sempre queixant-te. Vinga, agafa'n un, que jo també en vull.

—I són de ca la Glòria, que és una pastisseria de pel·les...

Ella n'agafa un en forma de didal, negre com un presentiment, i li acostava la capsa. Ell no li diu que l'ha pispada de l'aparador.

—Oh! Té licor. Que és bo!

—Ho veus? Quines coses més bones que et porta el teu fill...

Ella inclina el cap per no perdre ni una gota del conyac que farcia el pressentiment negre. Tanca els ulls per assaborir amb tota la intensitat aquell plaer que ha esdevingut tan rar.

—I a tu com et va la vida, marona?

—Vaig fent. La Lurdes em ve a veure dos cops cada setmana, i em vigila. També em renya. Avui m'ha dit que l'he d'avisar abans si s'acaben els estris de la farmaciola. Pots comptar! Encara tinc miques de tots els medicaments.

—La Lurdes és una amargada. Té: agafa'n un altre.

—És que la diabetis...

—Collons! Et porto regals i tu me'ls rebutges! No has canviat, no...

Ella n'agafa un altre. No podria suportar que tornés a escridassar-la, com feia quan vivien junts. Sap que el seu fill ha tingut problemes, que li ha costat fer-se gran. Que anys enrere estava enlluernat amb companyies perilloses. Però ja fa temps que li va prometre que les deixava, per això va a veure l'Anna, la psiquiatra: perquè l'ajudi. Tanmateix, aquella tremolor de mans, aquella mirada inquieta, no li fan el pes.

Quan veiem borronar els plàtans de la Rambla de vegades oblidem que les fulles noves s'han d'esgrogueir i caure, com van fer les de l'any passat. La vida segueix cicles dins la roda de la fortuna, i quan la roda puja ens sentim feliços i som forts, però quan anem de baixada ens retrobem amb vells fantasmes. Hi ha qui reconeix el perill en unes mans tremoloses igual que la Lurdes identifica el

risc amb una farmaciola que té pocs medicaments. Cadascú viatja per cicles diferents. La Glòria, avui, s'ha enfurismat en adonar-se que li havien pispat una capsa de bombons de l'aparador. La colometa, menystenint els fogots de la primavera, ha plantat el seu amic per voleiar cap el carrer de Girona. Molt a prop del caixer automàtic per on cada divendres passa el picapedrer Sísif Montsant, tant si la roda puja com si va de baixada.

—Fas mala cara, fill. Que no et trobes bé?

—Què vols dir?!

—Que ja no vas a veure l'Anna?

—Aquella bagassa també em tira els trastos. Totes putes, totes volen el mateix! Segur que el putero del pare li paga perquè és la més tirada de la Rambla.

Pel que li ha dit la Lurdes, el seu exmarit paga les visites a l'Anna. Tot i que no ha pogut parlar-ne mai, amb ell. Calcula que li fa vergonya. Igual que el fill: sempre gallejant, però mai dóna la cara.

Ell deixa la capsa a la tauleta i comença a remenar pel dormitori.

—Què fas?

—T'arreglo l'habitació, que tu no et pots moure del llit. Menja i calla!

Ella agafa un altre bombó amb recança. El seu fill li emplena un got d'aigua i li organitza el necesser que fa servir de farmaciola.

—No pateixis, fill. Ja sé on és cada cosa.

—Vull que ho tinguis tot endreçat, que vegin que el teu fill et visita.

—I que em posa bé les medecines, ell, que no suporta les farmàcies!

—Les farmacèutiques també són totes unes putes, i unes xafarderes.

I la pitjor, aquella de la mirada glacial que vigila la narcosala.

—Ho veus? No hi ha res com tenir un criat que estigui per tu.

Li amoixa els coixins i li estira els llençols. Sense voler, li deixa la seva única cama al descobert. Gairebé tan fosca com els bombons de la capseta. La visió el deixa aclaparat.

—Vaja. Deixa... Deixa'm que et torni a tapar.

—La veus, que la tinc ennegrida? Ja ni la sento. No sé si durarà gaire.

—Sempre estàs pensant en tu! I tens paga de l'Ajuntament, i gent que et cuida, i jo he de pençar dotze hores cada dia per arribar a final de mes!

I arribar a final de mes es fa difícil d'ençà que el Rata l'ha retrobat i el torna a enllepolir amb mercaderia afganesa. La millor. La més cara, també.

—No et queixis tant, eh? —intenta canviar de conversa—. T'engego la tele?

—No. Només parlen de desgràcies. Saps què ha passat amb el darrer fardell d'heroïna que ha arribat? Sembla que estava adulte...

—I per què em parles de cavall, ara? Què em vols retreure?

Per alguna gorja del seu pensament voleien baix els comentaris de l'Anna: "Quant de temps fa que no visites ta mare?", "et queixes que no t'estima, però què fas tu per

ella?” , “retreus a ton pare que us va abandonar; tu no has abandonat ningú?”. De gairell havia llegit les seves notes al quadern: “Juga al milhomes perquè no suporta estar enamorat de la seva mare”.

—Idiota! Sempre amb sermons, igual que la psiquiatra!
No et suportó!

Ella es tapa les oïdes amb les mans. Plora.

—Fill meu: que tot el mal que he pogut fer-te retorni a mi tres vegades...

—Vés-te'n a la merda! Mai no em vas estimar! Només volies el pare, que ens va plantar perquè no et suportava. Li vas haver de fer una filla que no t'havia demanat per mirar de retenir-lo, vas avortar quan ens va abandonar, i després em feies fora de casa cada cop que pujaves amb homes per cardar!

—Calia viure, fill meu. Calia viure.

Panteixant, ella es desploma cap al cantó buit del llit, allí on anys enrere havia dormit el seu home. On després van estar molts d'altres. On fa molts anys que no en passa cap.

—No m'estranya que el pare et deixés: ets una barjaula i una torracollons!

I se'n va, deixant de comiat l'estrèpit de la porta del cancell. Ella encara plora, tombada al llit tan buit d'ençà que la malaltia li ha impedit seguir pujant la feina a casa. Plora fins quedar-se adormida, i dorm fins adonar-se que el seu cos cansat li està enviant senyals. Els bombons es transformen en sucre.

La vida segueix cicles, però hi ha qui pensa que les voltes no passen dos cops pel mateix punt. Semblem

hèlixs d'un vaixell, avancem amb lentitud per un món cíclic. Igual que un filaberquí, les nostre vides s'ensorren en la fusta donant voltes i arrosseguen fardes de runa que es desplomen cap al fons.

Cada divendres, en Sísif Montsant puja des del barri del Serrallo i treu diners en un caixer automàtic de la Rambla, cantonada amb Girona, abans d'arribar-se a una consulta privada. Però aquest divendres ha estat un xic diferent, s'ha trobat amb un ensurt: al seu davant ha caigut un colom decapitat. El seu cos convuls li ha tacat els pantalons, i no sap per què l'ha fet pensar en el seu fill esgarriat. La gavina guillotina ha alçat el vol, espantada també per l'humà que li ha barrat l'accés a la presa. I si la gavina hagués pogut parlar ho hauria fet potser del seu darrer vol pel port, de la matinada que va veure descarregar caixes plenes de pols blanca, del foc encreuat entre els mossos d'esquadra i els mariners, i del mosso que va caure rodó amb l'esquena vermella. Potser hauria explicat per què el darrer fardell d'heroïna ha estat distribuït amb pressa i sense temps de rebaixar-la. I en Sísif Montsant hauria entès per què el seu fill, estirat a la plaça del Pallol, s'ha ficat a les venes una cavalcada més nombrosa del que podien suportar. Ho ha fet amb la darrera xeringa que guardava un necesser del carrer del Vidre, la xeringa que ha cercat sa mare inútilment amb la insulina a la mà.

En aquest món que gira com un filaberquí hi ha lloc perquè la Lurdes, que a partir d'ara tindrà una malalta menys per vigilar, pugui ocupar-se d'un mosso tetraplègic. I potser l'Anna de la Rambla li donarà atenció psiquiàtrica. En Sísif Montsant tampoc no canviarà d'hàbits i continuarà anant al caixer automàtic. Però amb els diners que

abans donava a l'Anna, a partir d'ara comprarà dos rams de flors cada divendres i pujarà fins a la Part Alta; un ram, el deixarà al carrer del Vidre, i l'altre, a la plaça del Pallol.

De matinada, la brisa esgrunirà les flors i tornarà els pètals al Serrallo.

FÀRMAC

Xavier V. Inglada

Composició

Unitats mínimes amb significat repartides de forma ordenada que tenen la intenció de crear un o més pensaments inspiradors.

Indicacions

Un compost especialment adequat per a la curació de traumes literaris forts, dolors artístics crítics, xocs creatius severos i altres afeccions de caire estilístic i formal. El medicament actua sobre l'afectació de manera diferencial i seqüencial. Indueix en primer lloc a una canalització del sentiment de frustració i la sensació de baixa autoestima, que en poca estona provoca una sensació de rancúnia, o en alguns casos d'enveja, que és ràpidament compensada i transformada en un petit instant de claredat. Aquest instant precedeix irremissiblement a un darrer i definitiu sentiment d'orgull reparador i motivació activa. L'efecte del text finalment provoca un canvi de conducta positiu

de difícil predicció, tot i que clarament enfocat a la producció literària. S'han descrit també diferents actituds relacionades amb el canvi de referents artístics, el gaudi de la literatura antiga i fins i tot la voluntat d'introduir-se en el fascinant món editorial.

Posologia

El compost pot subministrar-se individualment aplicant-se a la lectura silenciosa d'aquest text, o en grup, a través de l'escolta de la locució en veu alta per part d'un orador expert.

Contraindicacions

Pot provocar espant i sobresalt en persones poc avesades a la innovació i l'experimentació literàries.

Es desaconsella l'ús d'aquest escrit a les persones amb tendències a la corrupció i el plagi.

Precaucions

En persones inexpertes en el consum literari serà necessari un aprenentatge previ del llenguatge i les condicions de transmissió dels medicaments de progrés. Es recomana iniciar el tractament en edat preadolescent o adolescent. També fóra recomanable un coneixement mínim de la llengua catalana o, en el seu defecte, l'accés a una bona traducció simultània.

Efectes secundaris

S'han descrit quadres de prepotència i megalomania, tot i que en comptades ocasions i sempre en personatges extravagants. També s'han reconegut reaccions d'excessiva eufòria que poden desembocar fins i tot en pensaments messiànics.

Intoxicació i tractament

Un excés d'exposició al producte pot provocar fatiga, avorriment i son extrema. En casos extrems una lectura continuada i repetitiva del text podria provocar un irreversible estat de coma.

Condicions de conservació

La manera més recomanable de conservar i divulgar aquest text és a través de la publicació en forma de recull conjuntament amb escrits de similar durada, estil i execució.

Presentació

El compost es presenta reproduït en forma de llibre, editat a espai i mig, amb font Times New Roman 12 i lliurat conjuntament amb altres compostos d'efectes similars.

NO ESTIC ENFADAT AMB TU

Maurici Capdet Mateu

Gira la clau i, mentre obre la porta, toca tres cops el timbre com de costum. Deixa la jaqueta al penjador del rebedor i avança cap al menjador, fatigat per un altre dia massa llarg. La seva dona és a la butaca, mig adormida davant el televisor. Li fa un petó als cabells alhora que li acarona la galta.

—Hola, guapa, com ha anat el dia?

—Hola. Pots comptar. La reunió no ha servit per a res. N'hi ha alguns que semblen ancorats al passat i que parlen fins i tot de muntar una col·lectivitat. No sé què hi tenen, al cap.

—Vaja. I per aquí què tal?

—Doncs tampoc gaire bé. Ha agafat les seves quatre quincalles de sempre i s'ha tancat amb clau a l'habitació fa més de tres hores. He provat de fer-la sortir però no m'hi he estat gaire, estic molt cansada. Hauríem de treure els panys de les portes.

—Sí, tens raó. A veure si aquest cap de setmana m'hi poso i ens traiem aquest problema de sobre. Vaig cap allà.

Torna enrere pel passadís fins arribar davant la porta de l'habitació. Truca fluixet i espera resposta.

—Qui és?

—Sóc jo.

—Que estàs enfadat amb mi?

—No. Per què ho hauria d'estar?

—No ho sé.

—Au, va, hauries de sortir, que d'aquí a ben poca estona soparem.

—No vull sopar. No tinc gana.

—Sí, és clar, i després t'aixecaràs a mitja nit a picar qualsevol cosa.

—I t'enfadaràs, llavors?

—No, és clar que no. Però la nit és per dormir. I per poder dormir bé abans s'ha de sopar. A més, ja deus estar avorrida després de tanta estona aquí dins, no?

—Una mica sí.

—Doncs per què no surts i m'ajudes a parar la taula?

—No. Para-la tu i després surto.

—D'acord. Però em promets que quan estigui parada sortiràs?

—Sí, t'ho prometo, però només si tu també em promets que no estàs enfadat.

—Ja t'he dit que no, creu-me.

—Ho has de prometre.

—T'ho prometo, paraula.

—I si surto ara també m'ho promets?

—T'ho prometo encara més.

—Això no val! O es promet o no es promet, però no es pot prometre més o menys.

—Tens raó.

—I llavors què? Si surto ara mateix em promets que no t'enfadaràs?

—T'ho prometo.

—Ara jura-ho.

—T'ho juro.

Lentament obre la porta i uns ulls brillants i entremaliats es deixen veure. Surt a poc a poc de l'habitació i es planta davant seu.

—Oi que no estàs enfadat amb mi? M'ho has promès.

—I jo compleixo les meves promeses.

—Doncs llavors fes-me una abraçada.

L'agafa suaument pel clatell, li fa un petó al front i se l'acosta cap al pit. Mentre l'abraça torna a sentir la mateixa cantarella una vegada més:

—Segur que no estàs enfadat, oi?

Malgrat el fil de veu que se li esquerda i algunes llàgrimes que no ha pogut contenir, aconsegueix que ella no se n'adoni.

—No, és clar que no. Com vols que m'enfadi amb tu, mama?

COLLINT CONQUILLES

Alexis Fresnillo i Saló

Jo estava collint conquilles a la platja quan els vaig trobar. En veure'ls, van caure totes a la sorra. Vaig córrer a amagar-me rere una palmera i vaig esperar. Tenia por, però no volia deixar-les allí perquè m'havia costat molt recollir-les. Tota la tarda. No val qualsevol conquilla, cal escollir-les bé. “Només les més boniques”, m'havia dit com sempre la mama. Jo vaig respondre que “sííí” empipat, perquè ja estic fart de sentir-ho i perquè tampoc aquesta vegada em deixaven anar a caçar amb el papa. Menjo molt i no paro de créixer, però encara no ha arribat el moment, diuen, i jo em pregunto com ho sabré, quan arribi. A mi tots els moments em semblen iguals.

Fins llavors em toca recollir conquilles per fer collarets. Al principi ho faig de mala gana, però quan en trobo una de bonica se m'oblida l'enrabiada i vaig per la següent. No n'hi ha dues d'iguals. Totes són diferents i totes precioses. Aquesta vegada en tenia un bon munt i no volia marxar sense elles, així que vaig esperar una estona més i vaig sortir del meu amagatall. Vaig agafar un bon pal per si de cas.

Ells ni es van moure. N'hi havia tres, estirats de cap per avall i abraçats a un tronc molt llarg. Vaig anar acostant-m'hi a poc a poc, sense fer soroll i subjectant amb les dues mans el meu pal. En arribar al lloc on m'havien caigut les conquilles, només en vaig veure unes quantes. Les ones havien dispersat les altres i les havien barrejat amb les que no eren tan boniques. Mai havia tingut res contra les ones, però des de llavors no he tornat a jugar-hi.

Vaig agafar les quatre conquilles que quedaven. Estava furiós. No es pot fer un collaret amb només quatre conquilles. A més, les gavines s'estaven rient de mi. N'hi havia unes quantes prop dels tres homes, fent aquell soroll semblant a un riure estúpid. Ningú es riu d'un guerrer papú. Vaig córrer cap a elles brandant el pal i amenaçant-les amb el meu crit de guerra. En veure'm van fer un gran escàndol i van fugir, les molt covardes. Un dels homes es va despertar amb el soroll. Va obrir els ulls i em va veure amb el pal enlaire davant d'ell. Es va espantar de veres. Va intentar posar-se dempeus, però va ensopegar i va caure d'esquena a l'aigua. Llavors va començar a cridar als altres homes. No vaig entendre el que deia, parlava d'una manera molt curiosa. Però això no era el més estrany.

Els tres tenien la pell blanca com la sorra. Suposo que van estar massa temps a l'aigua i es van destenyir. A més, tenien tot el cos cobert amb teles de colors. Estaven molt prims i tenien llargues barbes. El que s'havia despertat tenia els cabells del color de l'or. Els seus crits en van despertar un altre, que en veure'm va reaccionar de la mateixa manera que el primer, amb la diferència que aquest ni tan sols va tenir forces per aixecar-se. Llavors va sacsejar amb la mà el tercer, però aquest no es va despertar. Jo seguia

allí dempeus mirant-los sense obrir boca. Ara eren ells qui tenien por. I jo tenia el meu pal. Els vaig saludar i els vaig dir el meu nom, però ells no semblaven entendre'm. De cop i volta se'm va ocórrer una idea.

Em vaig acostar una mica més i vaig donar a cadascun d'ells una conquilla. El primer, el dels cabells daurats, encara estava confós, però va somriure, va acceptar el regal i va deixar anar la pedra que tenia amagada a la mà. El segon també la va agafar, però estava massa feble per poder somriure. Al tercer li vaig deixar la conquilla a la sorra. Van intentar despertar-lo de nou, però no es mogué. Quan vaig acabar el repartiment, el primer va venir cap a mi fent-me senyals amb la mà. De seguida vaig entendre que tenien gana i set. Jo també li vaig fer un senyal perquè esperessin i me'n vaig anar corrent cap a una palmera. Vaig grimpar pel tronc fins a dalt i vaig llançar tres cocos a terra. Em vaig despenjar, els vaig recollir i vaig córrer de nou cap a la platja. Em sembla que els va impressionar la meva eficiència.

Vaig posar un coco a la sorra, m'hi vaig ajupir al costat i vaig agafar-ne un altre amb les dues mans. Els vaig fer xocar amb força, tal com ho havia vist fer al papa, però cap dels dos es va partir. Vaig tornar a intentar-ho i res. Aleshores el primer home, que havia estat observant atentament, em va demanar que el deixés intentar-ho. Li vaig cedir el coco, una mica avergonyit després d'intentar-ho una tercera vegada sense èxit. Ell ho va aconseguir a la primera, però ho va fer malament i se li va vessar la meitat del suc. Ràpidament es va dur el coco a la boca i va empassar la resta del líquid ansiosament. Després va repetir l'operació i va deixar que begués el segon home. Aquesta vegada no

van intentar despertar l'altre. Quan van acabar de menjar la polpa dels seus respectius cocos, es van mirar entre ells, van partir el tercer amb el tronc al qual seguia abraçat el dormilega i se'l van repartir.

Després d'allò, ambdós tenien millor aspecte. Estaven més relaxats, ja no em tenien por, però miraven constantment mar endins, com si esperessin veure alguna cosa allí, a la línia de la fi del món. Jo no veia res més que aigua i el déu, que a poc a poc s'hi anava ficant. El cel canviava de color i això volia dir que havia de tornar al poblat. Estava impacient per veure les cares dels del poble quan em veiessin arribar amb aquells homes destenyits. Els vaig fer un senyal perquè em seguissin. Al principi no n'estaven gaire segurs, però vaig insistir-hi i per fi els vaig convèncer. Un va agafar el tercer home pels braços i l'altre pels peus. El meu papa diu que és molt millor fer servir un tronc i lianes. Et canses menys. Els ho vaig explicar, però ells van seguir transportant-lo a la seva manera, esbufegant i amb cara de no entendre res.

Vam travessar la jungla lentament. Jo anava davant mostrant-los el camí i ells darrere, detenint-se constantment per això o allò. S'espantaven si veien una serp, encara que no fos verinosa. Si a un se li posava una aranya a l'espatlla, feia un gran escàndol. No obstant això, quan vam arribar al riu, s'hi van ficar a beure sense pensar-s'ho. Els vaig advertir que estava ple de piranyes i ells ni cas, de cap a l'aigua. Per sort no va passar res i vam poder arribar sencers. Crec que mai havia trigat tant a recórrer el camí que va de la platja al poblat.

En passar la primera cabanya vaig anunciar la nostra arribada amb un crit i a poc a poc tots van anar traient

el cap. De nou els meus convidats tenien aquella cara de desconcert, la mateixa que van posar en despertar. Els de la meva tribu, en canvi, no es van inquietar gens. Ni tan sols els va estranyar el seu color de pell. Encara que jo no havia vist mai cap home destenyit, aquells no eren els primers a arribar a l'illa. Només tenien curiositat pel dels cabells d'or, a qui no deixaven de tocar i ensumar. Tots es van apartar quan va arribar el cap. El primer que va fer va ser felicitar-me. Jo li ho vaig agrair i vaig mirar el meu papa. Crec que n'estava orgullós. El cap li va murmurar alguna cosa a cau d'orella. Vaig pensar que potser aquest seria el senyal. Potser després d'allò em deixarien anar a caçar amb els grans. Estava molt content. Tots em van donar l'enhora-bona, encara que després del sopar, Banyugu, el cuiner, em va dir que la propera vegada no els espantés tant, perquè després l'estofat té gust d'ensurt, i en això té raó.

DE TALLS

Joan Bustos

Una blancor mat i esmorteïda il·lumina la carnisseria, presidida per un taulell de fusta. A banda i banda, dos aparadors plens de ditades on jauen bocins de carns diverses, condemnats a la indiferència fins i tot de les mosques. Dels ganxos pengen restes rànies d'embotits, on destaca de manera miraculosa un únic pernil panxarrut per encetar. El carnisser abandona la rebotiga, on un fluorescent parpelleja com un insecte que agonitza. Després d'un sospir, encreua els braços peluts damunt el pit i, sense tenir cap més feina, s'estudia el davantal esgrogueït, esquitxat amb constel·lacions mínimes de sang, que amb dificultat conté un ventre tan descomunal com buit. A la ràdio, soterrada entre paquets de pasta caducats, s'acaben d'esgotar les notes d'un clàssic pop de qualsevol temps passat i millor. Al carnisser li ve de gust un cigarret. N'acaba de fer un a la rebotiga, mentre feia veure que endreçava factures de proveïdors. Encara no són les onze i de moment ningú no ha fet dringar la campaneta de la porta. Podria fumar-se'l dins de la botiga, perquè ningú de la migrada clientela li

ho retrauria. No obstant això, un estrany punt d'honor el frena. Quan s'han estripat les cartes amb què un juga, tot hauria de valdre, conclou amb sentit comú. Però, malgrat tot, s'hi nega. La seva dona no va despertar d'una operació senzilla i absurda. El cirurgià, a penes una veu sense rostre, sacsejant-lo per les espatlles, li va suggerir una donació d'òrgans múltiple que va signar en silenci. Després en va venir un altre de nou, no premeditat, de la mare anciana i de la nena. Des d'aleshores l'home barreja de nit alcohol, pastilles i vídeos *snuff* sense volum que li ensenyen talls inversemblants, fins que les parpelles s'ensorren. Després d'un son lleuger que té poc de reparador, el mal d'esquena i l'opressió de la bufeta el desperten de matinada, i ja és impossible tornar a adormir-se. És el moment d'encetar un nou cartró de tabac: amb el fum dels cigarrets, concep històries felices que s'esdevenen en mons que canvien, però a fi de bé, en què hi ha diàlegs, músiques de fons i fins i tot un polsim de coherència i d'esperança. Abans que la nena, un viu retrat d'ell, s'alci per engegar de nou el televisor, el carnisser esmola la navalla d'afaitar amb una cura amorosa. Pràcticament sense sabó es rasura les galtes excessives i es deté, només una fracció de segon, a tres dits en diagonal de la nou. Després s'empassa dos gots de cafè fred, sense sucre, i desperta la mare, que s'asseu davant el televisor i, inexpressiva, ressegueix més que no pas acaricia la cabellera esbullada de la néta. El carnisser podria sortir a fumar al carrer, és clar. És primavera i el temps convida a tafanejar, ni que sigui a distància, el batibull enrarit de les altres botigues i dels vianants, una barreja de vells veïns xacrosos i de nouvinguts insultantment joves i guapos que lloen sense mesura les estretors físiques i morals del barri.

L'home no havia sentit mai fins aleshores la paraula *chic*. Malgrat tot, en l'espai gairebé sempre buit de la carnisseria, se sent més segur que a peu de carrer, perquè un món en ebullició, com el d'allà fora, el desconcerta i el fa sentir tan buit com el mateix ventre que li demana alguna cosa més que anís, ansiolítics i tabac negre. Per això s'estima més espigar, encara que sigui a través dels cartells d'esdeveniments caducats, cagats per les mosques, dels vidres de la botiga, sense voler entendre què hi passa, arreu. Quan a mig matí puja al pis, troba la mare murmurant una pregària insistent i monòtona a una verge extàtica, tan bonica com el dolor que coven totes dues dins. El carnisser es pren un altre got de cafè i, per una esclatxa, mira com l'àvia intenta encomanar a la nena la devoció crepuscular. La néta, però, fa que no amb el cap mentre mastega un tros de plàtan acompanyat d'un bocinet de pa sec. Fa a penes uns dies, els esnobs de roba cara i somriure constant eren poc més que una anècdota. Alguna clienta de la carnisseria, en recollir la comanda, havia deixat anar, amb una barreja d'incredulitat i d'orgull, que un pintor famós, ja mort, havia viscut de jovenet al barri. En cotitzar-se a l'alça la seva obra, menystinguda quan era viu, s'havia revalorat tot el que tenia a veure amb la seva vida miserable. "Pla integral de reconciliació i respecte històrics i sostenibles", es llegeix arreu. El carnisser es va encabir en un vestit passat de moda i va assistir a un acte informatiu al centre cívic. No hi va reconèixer ningú perquè la gent amb qui s'havia criat pertanyia a dos grups absents en la mateixa mesura: les víctimes de la droga i dels diners fàcils i els qui, consegüentment, s'havien construït una vida més digna fora del barri. Només va arribar a copsar el to triomfalista

d'un d'aquells senyorets de casa bona, que manifestava la intenció clara de capgirar l'ordre preestablert i convertir el barri en l'última moda delirant. Mentre tothom aplaudia entusiasmat, el carnisser va pensar de manera fugaç que li resultava familiar aquella inflexió de veu. Després hi va haver un torn de precís i preguntes inacabable durant el qual, sense gosar aixecar-se i marxar per vergonya, l'home va fer una llista on va consignar que havia de dur flors al cementiri, esmolar la seva magnífica col·lecció de ganivets i començar a odiar aquell pedant. De camí cap a casa, el viacrucis de bars i bodegues amb què de vegades solia acabar el dia li va substituir les tasques a acomplir, fins que va veure el paio elegant entrant al portal de casa seva. El carnisser va pujar els quatre pisos esbufegant, sense importar-li que la mare s'hagués tallat escandalosament mentre esquarterava una gallina per fer brou i que la nena jugués per terra marejada de tanta sang. Sense cap explicació, les va fer callar de les seves lamentacions, va pujar el volum del televisor i es va recolzar a la porta, tot mirant per l'espieta. Al cap d'una mitja hora, va veure l'esnob jovial i relaxat encaixant amb la veïna sorda i senil. Quan va sonar el timbre, la nena i l'àvia van apartar la vista de la pantalla durant un moment i el van interrogar amb la mirada. El carnisser, amb el cor a la boca, va articular un "no" inaudible. L'altre no va perdre el somriure, va anunciar amb veu impostada que tornaria en algun altre moment i va desitjar-los bona nit. El carnisser va ser conscient aleshores que el nouvingut era el cirurgià que havia operat la seva dona.

Tots tres dinen en silenci mentre pel celobert s'escolen drames de ficció i altres de reals. Hi ha una treva per a les excavadores, i la pols de l'ambient enrareix el gust i l'ol-

facte de les coses. Incomprendiblement, la televisió roman en silenci i la filla anuncia amb to neutre que no es troba gaire bé i que se'n va a estirar al llit. El carnisser s'empassa, sense assaborir-lo, el quart got de vi, i l'àvia despara taula esquivant en tot moment l'esguard desencaixat del fill, sense reaccionar tampoc al rot amb què dóna per acabat l'àpat.

Ara ja no cal tornar a obrir fins que no passi la calor vertical del migdia. La xafogor implacable ha anat delmunt les clientes. Abans-d'ahir, la vella del pis del davant. Les pensions centenàries de llits llogats per estones han estat substituïdes per blocs d'apartaments minúsculs i sofisticats, els inquilins dels quals no substituiran com a clients les velles mortes. El carnisser els veu tragar felços i ingenus per un barri que és cada cop més d'ells, com una terra promesa que s'han fet a la seva mida. D'un dia per l'altre, els colmados de tota la vida esdevenen botigues ecològiques i solidàries, on el gènere és asèptic i de preu prohibitiu. Els escadussers locutoris de la primera metamorfosi del barri, ara avortada, desapareixen per permetre el creixement, orgànic i racional, això sí, de minúscules galeries d'art, els amos de les quals guien amics i clients, si és que cal diferenciar-los, a través del batibull d'estudis d'artistes, bars de copes i bistrots que cal conèixer tant sí com no. El carnisser ha anat marcant amb un ganivet a la porta tots els intents de l'home per parlar amb ell. Tot plegat segueix un protocol. Sona el timbre, preferentment quan són tots tres a casa. El carnisser el mira i el sent —ni el veu ni l'escolta— per l'espiaeta, i la resposta és invariable. “No”. I no pot evitar que se li posi la pell de gallina en articular-la, cosa que no atribueix a la por, sinó a la incer-

tesa. I si li obrís la porta i, escoltant el que diu, acceptés el que fos? Les nits del carnisser són cada cop més curtes. Quan s'acaba les pastilles, n'agafa de la mare: tant se val si són per a la tensió, la depressió o el colesterol. Temps enrere encara apareixia per la bodega del barri per fer-la petar amb l'amo i per proveir-se d'anís o de vermut a granel. Ara que hi ha una llibreria esotèrica, s'accontenta amb cartrons de vi de marca blanca. La carnisseria està pràcticament buida. L'home mata les hores fumant-hi i llegint revistes d'ocultisme que compra a pes. De tant en tant, en un rampell de lucidesa, s'adona que en qualsevol moment l'altre entrarà, i per més que es vulgui tapar les orelles o s'amagui a la rebotiga ara ja fosca del tot, se l'haurà d'escoltar. Si es trobessin ara mateix, se sentiria d'allò més humiliat. Brut, borratxo, desnonat, incapaç de parlar i de reaccionar a res que no sigui el fred, que li posa la pell de gallina malgrat la xafogor. I el pitjor de tot és que, com que li tremola el pols, aquest matí s'ha fet un tall lletgíssim a la sotabarba mentre s'afaitava. Quina fila, tot plegat. Com mantenir el "no", la dignitat, quan no queda res on agafar-se? A l'altre costat del carrer veu com la filla arrossega la seva còrpora rodanxona camí de casa. L'altre la interpel·la. En adonar-se que no reacciona, la sacseja suauement per les espatlles, esbossa un somriure i deixa anar unes paraules amables. La nena fa que sí amb el cap, li retorna un somriure apagat i assenyala cap a la carnisseria. L'home no segueix l'índex amb la vista. Són a penes dos segons. Després, agafen direccions oposades. El carnisser s'adorm amb l'esquena contra la paret. Somia però no en recorda res. La porta de la botiga queda oberta. Dinen en silenci. El televisor fa dies que està avariats, però

això no sembla amoïnar la vella, que ha substituït, sense esforç aparent, la devoció catòdica per un escampall d'estampetes ràncies i expressives. La nena anuncia que no es troba bé i que se'n va a estirar al llit. El carnisser deixa anar un crit inarticulat en irrompre a l'habitació. Hi descobreix la filla en roba interior, interrogant-lo amb ulls tristos. El pare no demana res, només es fixa en la taqueta de sang a l'entrecreix de la nena. Serà aquesta nit. L'home tornarà. El carnisser l'esperarà en un racó, i encara que li tremoli el pols, aquest cop la marca no serà a la porta, sinó al coll. La vol neta i profunda perquè es mori als seus braços inactius per sempre més, abans de prémer el timbre.

FOC, FOC

Núria Martí Constans

He buscat una llibreta del nen, una de vella que només tenia un parell de fulls amb ratlles i gargots i alguna lletra mal feta. Els he arrencat de pressa i he començat a escriure això que llegeix, senyoria. Ell no en podrà sospitar res, d'una llibreta bruta i rebregada, amb tapes grogues segades i amb el nom del nen a davant. I a mi, em servirà de descàrrec.

Quan em vaig casar, ara fa nou anys, era l'enveja de les meves amigues: “apa, quina joia que t'enduu, quina patxoca que fa, el teu home”. Era ben plantat i simpàtic, sempre tenia una gràcia per dir. Però va començar a fer la col·lecció. Deia que en aquesta vida s'ha de tenir una afició i que no li agradaven els segells, ni els cromos de futbol, ni els rellotges, ni els cotxes en miniatura, ni les monedes antigues, ni les postals de cinema, ni els soldadets de plom, ni els barrets, ni les sabatetes de porcellana. Que tot això eren menudeses.

Va comprar la vitrina i la va penjar a la paret. Era estreta, feta expressament per guardar ampolles, amb tres

prestatgets llargs i unes portes fines a davant, tota de vidre, que costava Déu i ajuda de netejar i ell no hi volia veure mai ni una ditada. I apa, que s'havia d'omplir. Semblen pixats, li vaig dir, i es va enfadar. Va estar dos dies sencers sense dirigir-me ni una sola paraula. Però donava un cop de puny a la taula si el dinar no estava a la seva hora. Quan li vaig dir que estava embarassada es va estovar i va aturar la col·lecció un temps, just fins que va néixer el nen. Les meves amigues venien a casa a veure la criatura i ell fatxendjava de valent ensenyant-los els pixats. Que si aquesta és refrescant i afruitada, que si aquella altra té un toc de llimona, que si la primera és boníssima, amb un regust suau d'espècies, que si l'última és forta, negra, només per a homes, "ho entens?". Totes ho entenien i totes callaven com jo. I va ser sant tornem-hi de seguida. Rondava poc per casa. I m'enganyava. Que ni l'havia tastada, em deia, i l'alè li feia una fortor que no es podia suportar. Que duia l'ampolla per a la vitrina i ja està, "oi que és bonica?, a veure si hi cabrà, vinga, acostat, coseta, que no m'estimes, bandararra?". Era sentir la remor de la clau a la porta i amagar-me. Me n'anava a l'eixida, feia veure que rentava, que estenia, que endreçava els armaris del cobert, i ell vinga a rondinar i a cridar fort, que l'havia de sentir tot el veïnat: "que no tinc dona o què?, on t'has fotut, coi de femella?". No em deixava viure fins que el tombava la passió de son. Alguns dies encara era com abans, rialler i festiu, i llavors fèiem volar coets, però, tot i això, a mi em semblava que cada mes que passava, cada any que entrava, eren regalats.

La bomba va esclatar el vespre que li vaig dir que l'avi del pis de sobre s'havia queixat. Pobre vell, només em va

comentar que l'escala feia pudor i que —això era més greu— la nit anterior el meu home havia estat furgant el seu pany per entrar. Que ja ho entenia, que li fèiem pena, que al cap i a la fi això és una malaltia, senyora, però que, de tota manera, l'ensurt no li treia ningú, que al barri hi ha molts robatoris i ell ja no tenia força per plantar cara a ningú. S'ho va agafar molt malament. Va deixar el veí com un drap brut i després em va tocar a mi: que a veure si m'havia de creure abans el iaio xacrós que el meu marit, que controlava i sabia què feia, eh?, que si no m'agradava fotria el camp i que ja el trobaria a faltar, ja, que era l'únic que guanyava una reconsagrada pela, que era una mandrosa i una flasca i que bé prou que ho veia que feia temps que el defugia, que potser me n'anava a fer cantonades i que ja n'estava tipa, d'homes, no?, que tenia la casa feta un fàstic i el nen abandonat i que “què t'has pensat, meuca fastigosa”. I llavors la mà. I la galta roent, de foc viu, i el coll tibet i la gola seca i la llengua immòbil i els llavis enganxats i els ulls molls i les cames pesants, d'una tona cada una, i els peus de ciment, i el cap cremant i l'ànima fosa.

De seguida em va demanar perdó. Que ho sentia molt, que no sabia què li havia passat, que no ho tornaria a fer mai més. Jo encara no sabia què havia de fer. Només el mirava. Després, tot el dia el mirava. I si no el veia, l'escoltava. És a l'habitació, seu al menjador, engega la tele, llegeix el diari, que sento els fulls, parla amb la seva mare per telèfon, riu, penja, dorm, ronca, respiro. On podia anar, a veure, on, sense família i sense feina? El nen gairebé no veia el seu pare, però l'adorava perquè, els vespres que arribava serè, quan venia directament del bosc, ell només sabia omplir-se la boca de proeses que el presentaven com

el més decidit i el més audaç de tots els bombers. Se l'asseia a la falda i vinga històries i més històries, el meu rei amb la boca oberta i "més, papa, més, i tu què has fet?, oooh!, els has salvat!, que valent que ets!". Però només estàvem tranquils els dies que hi havia hagut foc, i vaig començar a desitjar que sempre n'hi hagués, de foc.

El matí que vaig agafar el meu fill, vam pujar al cotxe i vam anar cap a les muntanyes tenia un morat a l'ull i duia ulleres fosques. Vaig conduir a poc a poc tot el camí perquè tenia por d'arribar-hi, i quan vaig deixar l'autopista i vaig entrar a la comarcal vaig estar a punt de recular. Però no ho vaig fer. Al cap de poc vaig trobar un camí de sorra que s'endinsava al bosc.

Jo no fumava, no havia fumat mai. Havia comprat els cigarrets dos dies abans lluny de casa i els havia guardat amb les meves calces, al primer calaix de la tauleta de nit, per si algun dia els havia de fer servir. Amb el cotxe aparcats a la vorada, en vaig encendre un. El nen m'anava preguntant què feia, si ja li agradaria, al pare, i jo li deia que necessitava tranquil·litzar-me i que el tabac m'hi ajudava, que no, que no en digués res a ningú i menys al seu pare, que s'enfadaria molt. Amb un gest ràpid, vaig llançar la burilla encesa als rostolls del marge, vaig fer girar la clau i vaig arrencar el vehicle. Quan vaig arribar a casa, al canal vint-i-quatre hores ja parlaven d'un incendi prop de la costa.

De mica en mica, els remordiments anaven desapareixent. El foc cremava, el meu home s'assossegava i no hi havia temporal. Era fàcil de fer i amb cada paquet podia encendre vint boscos. Les autoritats van anunciar que aquell estiu, sec i calorós, estava resultant catastròfic. Consideraven la deixadesa dels conductors la causa dels

desastres ecològics i no semblava pas que busquessin un culpable directe. Això m'animava i, si al principi espaiava les meves intervencions divines, després actuava els cops que calgués, un dissabte, un dilluns, un divendres. I ell només pensava a vèncer l'enemic.

Ara fa temps que no em toca. Ni d'una manera ni de l'altra, i a mi, ja m'està bé. Parla poc i només obre la boca per endrapar. Però encara hi ha nits dolentes, plenes de crits, d'insults i de trencadissa. Jo aguanto el xàfec, i si entre setmana hi ha massa mala maror, el diumenge atio el foc. Confio que Déu i vostè, il·lustríssima, em podran perdonar.

* * *

La mama m'ha dit que no m'hi amoïnés, que no havia estat culpa meva, que què m'havia d'anar a pensar jo que ella amagava una llibreta a la prestatgeria de la meva habitació, però de seguida he vist que havia passat alguna cosa greu, perquè, quan l'has descoberta, la llibreta, i has anat a la cuina amb ella i t'has posat a llegir davant seu, la mama tremolava tota i suava i estava molt blanca, molt blanca, com el meus retoladors d'esborrar. I tu te la miraves d'aquella manera que te la mires a vegades i vinga a cridar: "què t'has pensat, què t'has pensat?, ximpleta", ben vermell de cara, i semblava que els ulls et sortirien del cap i que li faries un blau com els altres cops. I sé que la mama tenia por perquè m'anava fent amb la mà que me n'anés i em deia fluixet: "tanca't a l'habitació, tanca't a l'habitació", mentre tu t'hi acostaves. Però jo no en tenia gens, de por, i volia veure què passava i no m'he mogut del costat de la taula fins que te n'has anat i has fet aquell cop de porta que tu saps fer i que ressona a tota la casa.

La mama escrivia amb una lletra molt petita. Diu que en tindrà prou amb les pàgines en blanc que hi ha al final del llibre de receptes i que tu no t'imaginaràs mai que allà hi pugui haver cap confessió i que no el podràs trobar perquè gairebé no hi entres, a la cuina, tret d'avui. M'ha fet un munt de petons quan has marxat i mirava la llar de foc amb la llibreta groga que hi cremava i de seguida s'ha posat a buscar-ne una altra i no parava de córrer per tota la casa i obria calaixos i armaris i deia baixet: “no m'ha tocat, no m'ha tocat”, i plorava i jurava que, en el fons, eres bon home, i m'ha abraçat i m'ha explicat que de moment s'havien acabat les excursions i que deixaria de fumar: “mira, estripo els cigarrets que queden, veus?”, que ha passat la tempesta i que el vaixell no s'ha enfonsat —burra, no?, perquè avui no ha plogut gens i des d'aquí no es veu el mar—, però que de tota manera potser algun dia s'haurà de tornar a disfressar de dimoni de l'infern, que no l'he vist mai jo, disfressada, la mama, i després no sé què d'un jutge i d'un atenuant, ho dic bé?, i jo no l'he entès de res, papa, però, saps què?, m'he posat a cridar i li he dit que era una fastigosa, que t'havia fet enfadar, que eres un heroi superheroï perquè anaves a apagar molt focs que haurien mort homes i dones i nens i nenes i avis i àvies si ningú no els hagués apagat, i que era lleig escriure coses d'amagat i que fes el favor de trucar-te al mòbil perquè tornessis i que avui no em donava la gana de sopar, que no pensava menjar-me mai més els espinacs ni el peix ni les peres ni les pomes ni els préssecs, que s'ho mengés tot ella, i com que he vist que se n'anava a jeure al llit amb el mocador a la mà i que no ho faria pas, de telefonar-te, doncs ho he fet jo. He fet ben fet, oi, pare?

QÜESTIÓ D'ESTAT

Gemma Pellisa Prades

Si l'home del país sense estat hagués conegut la dona del país amb estat en una altra estació de l'any s'hauria adonat que tenien ben poc en comú, però la va conèixer pels volts de Nadal, quan els llumets dels carrers ja fa mesos que s'han cansat de fer pampallugues i els vianants miren el cel com si encara no haguessin perdut l'esperança de veure nevar malgrat la calor. Si no hagués estat per aquest fet, pensa ell, no haurien durat ni dos dies.

Hi ha moments en què l'home del país sense estat, no sabríem dir-vos si obeint algun tipus de penitència que s'autoimposa, s'imagina un encontre amb la que va ser la seua parella durant gairebé onze mesos en unes circumstàncies temporals diferents. No li costa gaire, només li cal canviar el desembre pel març o pel maig i, aleshores, en lloc de prendre-la per una afeccionada al tennis s'hauria pensat que estava obsessionada amb l'estètica i que només li importaven les aparences o que xalava cantant cançons de moda. De cap de les dues maneres li hauria cridat l'atenció, però aquell dia, quan la va veure discutint apassionadament sobre el resultat de la Copa Davis d'aquell any amb son cosí, s'hi hauria volgut apuntar. No és que a

ell li agradés especialment aquell esport —de tant en tant mirava partits de ping-pong, que tampoc no li pareixia gaire diferent del tennis—, però l'entusiasme d'ella en parlar-ne el va captivar i no es va poder estar d'exclamar-se de la sort que havia tingut, ves quina casualitat, de topar amb algú que el pogués aconsellar sobre quin tipus de raqueta podia comprar —esperava que n'hi hagués de diferents menes— com a regal de Reis per a son fillol.

Com s'hauria d'haver adonat del vertader interès que la dona del país amb estat amagava darrere aquella passió abassegadora per la raqueta?

El festeig va ser pacífic fins al març. A començaments de mes, l'home del país sense estat va sorprendre la seua xicota al menjador de casa envoltada de revistes del cor, obertes per les pàgines centrals. Fins aquell moment no l'havia vist interessar-se per cap famós, per això es va estranyar tant en veure-la absorta dibuixant cercles al voltant de la piga poc afavoridora i del braç poc forçut d'alguns dels protagonistes de les fotografies d'aquelles revistes. El primer que li va venir a la ment és que aquella devia ser la fase inicial d'un trastorn alimentari, poc s'imaginava que a l'estiu es repetiria tot aquell escampall, aleshores amb motiu dels certàmens de bellesa per triar Miss i Mister Món.

Quan ja s'hi havia acostumat i començava a dominar els tecnicismes del complex univers de la bellesa —que si dames d'honor, que si les cinc *fast track*, que si la delegada, que si Miss Món Talent...— i les no menys complicades regles que el regeixen —les participants no poden haver estat mares, han d'haver nascut dones, tenir la nacionalitat del país amb estat que representen...—, es va acabar el certamen estatal i, com hem dit, la noia va perdre comple-

tament l'interès pel tema fins al juny, quan se celebrava el certamen interestatal. Tanmateix, aquesta interrupció que hauria hagut de ser tan gratificant per al nostre protagonista, poc interessat per les qüestions estètiques fins aquell moment, no va ser més que el preludi d'una altra dèria.

A finals d'abril, totes les emissores de televisió de la dona del país amb estat van posar-se d'acord per emetre cada nit la mateixa cançó, es veu que votada per la majoria de ciutadans d'aquell indret, entre ells, la xicota de l'home del país sense estat. Ell, que s'havia deixat fascinar per la quantitat de canals que li havia descobert la noia, va pensar que, fet i fet, si havien de programar el mateix ja s'acontentava amb la seua sola emissora. Però la bogeria musical de seguida es va apoderar d'ella: va començar a cantar mentre es dutxava, mentre cuinava i fins i tot mentre anava a la feina en metro, amb els auriculars posats. Ja no sabia com traure's del cap aquella tonadeta insistent i l'estúpida tornada de la cançó del festival d'Eurovisió.

Per això, quan a començaments de juny el va anar a buscar a la feina vestida amb els colors de la bandera del seu país amb estat no es va immutar, tot i que l'intrigava saber de quina competició interestatal es tractava aquella vegada. Així, doncs, l'home del país sense estat va obviar les mirades burletes dels companys de despatx i la va rebre amb el somriure més dolç que va saber dibuixar. Si s'hagués interessat una mica pels esports hauria pogut endevinar que es tractava de la samarreta de la selecció de futbol del país amb estat de la seua parella. Aquell mes jugaven el Mundial. No sabem si va ser aleshores que s'adonà que el fet de pertànyer a un país sense estat tenia algun avantatge, almenys els seus compatriotes no tenien l'obligació moral d'animar

ningú cada mes ni de malgastar els diners en revistes per assabentar-se amb tots els ets i uts de la normativa i el funcionament de tots aquells espectacles.

El pitjor era que, malgrat que l'equip d'ella no li despertava cap mena de simpatia, es va trobar resant la vetlla de cada partit perquè guanyés i no haver de suportar, un cop més, la mirada compungida de la noia durant un parell de dies. Però no van aconseguir passar a la final i, en acabat de dues jornades llarguíssimes de dol i d'expressions moixes, va trobar-se-la un altre cop amb la mateixa samarreta o una de molt pareguda, animant la selecció de bàsquet, que es veu que se'n sortia una mica millor que la de futbol.

El juliol hauria estat un mes tranquil si no fos perquè l'home del país sense estat patia cada vegada que sopaven junts, anaven plegats al teatre o la convidava a casa. Cada vegada que la veia se la mirava amb un deteniment excessiu, diferent de la contemplació llépola del seu cos, temorós de descobrir-li una nova afecció. Sabia que qualsevol detall era rellevant; per això, quan una nit de finals de juliol en què la noia havia begut massa va haver d'agafar —a contracor i anguniejat— el cotxe i després remenar-li la bossa per trobar les claus que obrissin el seu pis, va sospesar les probabilitats que tenia d'encertar la seua propera afecció en descobrir-li un clauer de la mascota de les Olimpíades.

L'home del país sense estat no va esperar que s'acabessin les vacances d'estiu per trencar la relació que tenia amb la dona del país amb estat. Si ho hagués fet, hauria gaudit de tres mesos més de calma fins a la propera competició dels jugadors del país amb estat a la Copa Davis. Aleshores, potser hauria descobert com hauria estat la dona del país amb estat si hagués nascut en un país sense estat.

EL RETORN DE L'ALÒDIA

Teresa Ibars Chimeno

Primera vida

“Pobreta, no ha pogut conèixer com n’era de bo, honrat i treballador el seu pare”. L’Alòdia nasqué quatre setmanes després que el seu pare, enmig d’un rampell de treballs forçats amb els bous que li llauraven les terres, morís rebentat per un sobreesforç. L’home no volia canviar els seus costums de treball. La majoria de veïns del poble cantaven les excel·lències de llaurar amb la mula, car la feina, deien, es feia molt més ràpid, però ell tenia comprovat que els que havien fet el canvi d’animal, a la fi, tenien menys collita. A més, en Pere tenia un gran afecte als seus bous, perquè n’admirava la lentitud amb què executaven les tasques i la seguretat i la fermesa en el seu treball, alhora que se sentia molt acompanyat per ells. Tots tres caminaven lentament pels camps, sense agitar-se, concentrats en el que feien i amb la mirada fixa en la terra que removien sense queixar-se mai, sense esbufegar, en silenci i amb paciència. Fins i tot en aquella tarda funesta, tarda de terra molla, tarda de mort, en què el jou s’endinsà de manera insòlita en el fang,

tots tres s'enfrontaren bravament a l'adversitat en silenci. El cor d'en Pere, però, no aguantà l'acolorament de la lluita compartida amb els animals per fer avançar l'aladre, que, clavat als terrossos, feia com si volgués ser una sola cosa amb ells. Quan el sol s'amagà i el sopar començà a quedar fred damunt la taula ja parada, preocupada la seva dona i preocupats tots els altres per la demora, sortiren de la població cap a la partida de les Mitjanes, on en Pere treballava aquell dia. En arribar a la finca, el trobaren mort al cantó del jou desenganxat dels bous i els dos animals que vetllaven el seu amo. Les campanes tocaren a morts i, un cop net i vestit per al seu funeral, en Peret va ser dipositat en un taüt tan pesat i tan fosc com els mateixos pensaments de la prenyada Marieta.

Quants plors se sentiren aquella nit a la vella casa del carrer del Mig! Quantes llàgrimes s'escaparen del ulls de les persones del poble després que la notícia s'esbombés des del campanar de la vella església! La Maria era compadida per la resta de dones que l'acompanyaven amb els rosaris a les mans i els consols a la boca, mentre la Roseta de casa Felibet l'agafava de la mà i li deixava amorosament la seva espatlla perquè hi reclinés el cap cada cop que li fes falta. Feia tanta compassió al cantó del seu marit mort amb aquell ventre replet de vida! Produïa tanta pena pensar que aquell nou ésser, encara tancat dins les entranyes maternes, no coneixeria mai l'home tranquil i pacífic que li donà la vida!

Quan la Marieta, desanimada, desganada, envellida i molt resignada, es posà de part, la Montserrat de ca la Llevadora, que per tradició familiar i per vocació i dedicació personal al món dels nounats es dedicava en cos i ànima a obrir els camins de la vida als que arribaven de nou a les

cases de la vila, arribà a la casa amb directrius ben clares. La Francesca, cunyada del difunt Peret, l'havia d'ajudar en el part i, sufocada i vermella pel neguit i per la calor de l'escalfor de l'aigua que ja estava bullint, no parava de córrer d'un cantó a l'altre i de ventar-se. L'Alòdia no es féu esperar, i quan tan sols passaven uns minuts de les nou de matí eixí del ventre de la pobra Marieta. Que dolça va ser quan va arribar en aquest món!, que despreocupada semblava!, que poc sabia que els seus germans grans li farien de pare mentre ella els feia de germana petita!

La Francesca veié el sexe de la criatura i sortí esperitada al terrat del darrere de la casa, on estenien la roba molla. Dirigí la mirada cap al col·legi de les monges, que estava a pocs metres, i començà a cridar a les seves filles, que aprenien a brodar amb les germanes Carmelites: “Teresea, Teresetaaaa, Francesqueta, Francesquetaaaa, tenim una xiqueta, tenim una xiquetaaaaa! Valgui'm Déu..., quina alegria per a la pobra Marieta....! Francesqueta...., Teresetaaaaa...!”.

La Marieta, en veure la carona de la criatura, entengué que havia de reaccionar, que havia de sobreposar-se a la pèrdua del seu home i que li havia de fer niu ajudada pels seus dos altres fills, l'Eudald i el Martí. Havia decidit, ja feia dies, com l'anomenaria si era una nena, perquè des de petita l'havia impressionat la història de les dues germanes Alòdia i Nunilo, que foren màrtirs dels musulmans per voler abraçar la religió cristiana. Aquell relat explicat un i altre cop pel seu oncle Sebino, que havia viscut i treballat molt de temps en terres on es veneraven les santes, va fer que la Marieta es decidís a posar el nom d'una de les dues màrtirs a la xiqueta. L'Alòdia cresqué banyada d'amor, folrada d'estimació i embolcallada pels sentiments que els

dos germans, a imitació de la mare, li demostraren en tot moment perquè fos més portadora la manca total i absoluta del pare. La potència de tot el que sentí la nena féu que des de ben petita se sabés ancorada al seu entorn amb grosses arrels que li donaven vida, que li donaven confiança, que li donaven estabilitat, equilibri i fortalesa. La mare era un llibre obert on els tres germans aprengueren a llegir els símbols d'allò veritablement important, els sentiments. La dona, que demostrava tothora la seva saviesa, els va fer comprometre entre ells de per vida amb uns llaços tan forts que ultrapassarien fins i tot la seva mort. Mai s'havien de distanciar ni per banals baralles pel que es podia comptar amb els dits, ni per terceres persones que volguessin fer-los ballar al ritme d'altres vents com si fossin desmais a mercè de la marinada del caient de la tarda.

Segona vida

Per aquelles coses del destí, per aquells desitjos endogàmics de trobar dins un mateix cercle l'acomodament dels seus elements, l'Alòdia va ser presentada a un parent llunyà del secà. Aquella festa major, per una planificada casualitat, va arribar al poble el fill d'un cosí del pare que vivia allà on mai s'entollava la terra, on no hi havia bultra ni horts, on les cases abans senyoriales ara començaven a entrar en declivi. En Robert, que així s'anomenava el noi, era reservat, tan àrid com el mateix paisatge d'on provenia, poc rialler i gens acostumat a fer gresca dins una séquia. Allà d'on venia, solament plovia quan ningú hi pensava. Allí solament es pensava en la pluja quan fins i tot les argelagues i les bledes de secà començaven a mostrar una pal·lidesa malaltissa i a

semblar desmais tan aparentment ressecs com els baobabs de l'Àfrica. A la terra del Robert, quan la necessitat i el record de l'aigua caiguda del cel es començaven a comentar insistentment al llarg de les pesants tardes de la críptica i estiuenca calor del poc ambientat poble de secà, era perquè tot i tots pregaven un xic de rec diví. Un jorn rere un altre, no plovia, no passava res, i quan ocorria no era que el cel vestit de gris deixés anar el seu bé de Déu. El que canviava les rutines solia ser una processó de familiars vestits de negre que seguien les passes d'altres parents, també de dol, que portaven a les espatlles un difunt encaixat i poc esperat. I no plovia, i bufava un aire càlid que venia de l'interior i que passejava entre els que s'asseien apinyats davall del para-sol del bar de la plaça de l'església, i també entre els que s'esforçaven, en el seu caminar, a fer arribar la fosca caixa de fusta davant l'altar major de Sant Nicolau de Bari. Tot, la manca de pluja, la calitja de l'estiu, el vent que sufocava i que de manera calmada rondava entre els personatges d'aquelles tardes d'enterraments i de partides de cartes, comportava rutina, tedi, ataràxia vital, peresa emocional.

En Robert, que era la clara imatge d'aquelles terres fantasmagòriques de vells casals de pedra, d'antigues fortunes d'oli, d'ametlla, de vi i de cereals, d'entrades de pedra i de sortides d'adob, s'havia escapat per uns dies de tot allò per fer festa a la casa dels parents de l'horta. Al llarg dels àpats familiars els parlava dels paisatges abandonats a la seva sort..., a la seva dissort...!, dels horitzons de valletes i d'espones farcides d'arbres centenaris d'estranyes figures. Els relatava com les persianes verdes que cobrien les finestres i els balcons, a les tardes d'asfixiant i febril vent, sonaven com petites i melòdiques matraques de fusta que

delataven indiscretas mirades camuflades. Els donava una idea de com era la vida en aquells pobles comunicats per pistes de terra no ferma, plenes de pedres, de pols, de clots i de trencs produïts pel pas de pesats carruatges estirats per animals. Els feia un retrat de pobles comunicats entre si, incomunicats amb la resta del món per la soledat.

L'Alòdia, en veure'l, va notar l'olor de timó, de farigola i d'espígol. Va recordar també l'olor d'estable i de calenta rebosteria de magdalenes sortides del forn i de carquinyolis fets amb ametlles de la mateixa collita que percebia quan de petita anava a visitar els parents llunyans de les àrides terres. Va veure-li reflectida al rostre la soledat del secà, va notar-ne l'olor, la llum de cel serè reflectida als ulls, va recordar el vell sabor de celiandre i matafaluga en els dolços que els va portar com a present..., tot allò li va fer desitjar ser gran. Va voler emigrar de la infantesa per trobar-se amb el Robert en aquell vell món d'austeritat i rigidesa. I ho va fer, i quan va marxar del poble, després de dos anys de festeig mesurat i ponderat, casada ja amb el Robert, va plorar abraçada a la mare i va mirar amb tendra admiració els dos germans que li havien fet de tutors i que encara no havien sortit de la casa pairal. I abans de perdre'ls de vista els va prometre visitar-los cada Sant Antolí i cada Sant Gaietà, no oblidar-los ni un sol dia de la seva vida i ser fidel al jurament de compromís fraternal fet a la seva mare.

El Robert pertanyia a una d'aquelles cases d'antic i ranci llustre que emanava dels conreus del secà. Feia uns anys que tot se n'havia anat en orris per motius econòmics, segons deia el diari, i per causes tan reals com la maleïda plaga que havia matat els centenaris ceps de les seves finques. Tot plegat comportava decadència, tristesa, i un silenci

ensordidor que es troncava amb els sospirs de les velles assegudes a les entrades de pedra, i amb els brams dels ases reclosos als estables. L'Alòdia, però, es va aclimatar ràpidament a aquell univers tan distint al seu. La rutina dels dies acabava cada nit amb la companyia d'una àgil marinada que obligava tothom a cobrir-se les espatlles quan sortien al carrer a prendre la fresca, i el despertar matiner engegava de nou la maquinària de l'habitud.

Els anys passaren i, per molt que haguessin intentat tenir fills, la parella va resultar ser tan infructuosa com les terres que els acollien. L'Alòdia es quedava prenyada amb la mateixa facilitat que avortava després, i això li comportà tancament, introspecció, silenci, menys ganes de festejar ni els seus i propis sants patrons... desolació! Cada cop viatjava més esporàdicament a la seva terra, als seus perduts costums, a la seva primera vida. S'obligava cada dia a oblidar la seva antiga fortalesa, les seves grosses rels que, temps enrere, li havien donat vida, li havien donat seguretat i esperances de futur. Cada dia es llevava amb la idea clavada a l'enteniment que el sequeral que l'envoltava li havia ressecat també les entranyes, i que aquell món de silencis i d'olors l'estava allunyant, a passos gegantins, del que havia promès no oblidar mai. El Robert també s'aïllà progressivament i de manera irrevocable en el seu particular clos, i els solcs que feien els seus silenciosos crits en l'ànim de l'Alòdia li feren cercar desesperadament una sortida... un retorn a les tendres mirades dels seus germans mentors, que continuaven al cantó de la vella i apagada Marieta.

Tercera vida

Amb l'albor del dia de l'onomàstica de la Mare de Déu, l'Alòdia sortí per la portalada, encara mig ajustada de tota la nit, de la casa del seu marit. La llum blanquinosa de l'alba li donava un aspecte malaltís i potenciava els seus ulls ullerats amb un morat sense matisos. Començà a caminar segura de si mateixa, tranquil·la de la decisió presa, segura de la inutilitat de romandre un sol dia més en aquella terra groga, resseca i sense vida a què pertanyia l'home amb qui es va casar quinze anys enrere. Dins un "mocador de fardo", hi posà alguna peça de roba, alguna cosa de menjar i els pocs records que encara guardava de la seva mare i dels seus germans.

Al cap de quatre hores de caminar per les pistes que unien les solituds d'aquell paisatge, l'Alòdia desitjà rabiosament trobar-se de nou estirada damunt del llit de la cambra del davant de la seva casa de l'horta. Enyorà sobtadament el soroll d'aigua que corria per aquell vell "queixeret" de temps immemorials i se sentí totalment atarantada i condolida. No veia el moment de mirar-se en els ulls de la seva mare. No veia el moment de sentir els petons i les abraçades de qui tant l'havia enyorat, l'Eudald. No veia el moment d'explicar al Martí com havia fet la travessa de la comarca per tornar-se a allitar entre la seva gent.

Arribà per fi al seu jaç amb l'ocàs. La mare pelava patates per a la verdura del sopar i els dos homes fumaven asseguts a l'entrada de la casa. Qui primer la veié fou el Martí, que, amb una alegria mai vista, encara que poc demostrada, li tragué una cadira, li anà a buscar aigua fresca i li parlà com si no hagués marxat mai. L'Eudald pujà a la cuina i avisà la

mare, que, després de treure l'olla del foc, baixà a l'entrada per veure la filla. L'Alòdia relatà que li havia costat quinze anys prendre un determini, però que a la fi havia comprès quin era el seu lloc. Que, en no tenir fills, res ni ningú la lligava a aquella infructífera terra que a poc a poc l'havia anat deixant esmaperduda i desorientada. Que la imatge del pare llaurant amb els bous just unes setmanes abans que ella nasqués li havia sobrevingut mil cops en somnis, i que fins i tot havia aconseguit veure-li la cara, i això que en Peret no s'havia fet mai un retrat. Els relatà minuciosament com la tristesa d'en Robert creixia cada dia amb la decadència de les terres i de les cases del secà, i com això a ella l'enterrava en vida, la immobilitzava i li feia tenir recel dels qui ho vivien. No hi havia res més a dir.

L'Alòdia, des d'aquell mateix instant, començà a envellir assossegadament al cantó de l'Eudald i el Martí. Al cap de poc temps de la seva arribada, la Marieta acompanyà en Pere en el seu descans etern sense retorn. L'aigua de la séquia continuà passant impertorbablement. Els cicles se seguiren els uns als altres. Tot passava..., res quedava.

LA PÈRDUA DEL MEU MILLOR AMIC

Perfecte Soler Bernadich

Dedicatòria

En la pèrdua del meu millor amic

Corrien els anys quaranta. Acabàvem de sortir d'una terrible guerra que nosaltres, nois de catorze i quinze anys, no compreníem per què havia esclatat, i ara que s'havia acabat començava un temps de misèria i privacions que duraria prop de vint anys.

Era normal que cada dia tinguéssim coneixement d'algun conegut o familiar que queia malalt. Els que teníem la sort d'aguantar, només pensàvem en quin moment les terribles epidèmies d'aquell temps farien presa en nosaltres. No és estrany, doncs, que un dia gèlid de febrer, un company em comunicqués que el nostre amic comú Jaume ja feia uns dies que no sortia de casa i es trobava al llit amb febre alta.

La primera víctima de la postguerra. El meu millor amic

Avui he anat a veure l'amic Jaume. Està malalt dels pulmons. Els meus pares m'han aconsellat que no hi anés si me'n podia estar. “És contagiosa, aquesta malaltia”. Això què hi fa? Més tard o més d'hora l'agafarem tots. Arreplegar-la, només és qüestió de sort. En Jaume era valent i voluntariós, sempre era el primer de sortir quan proposàvem una cosa. Era ell que s'enfilava als arbres per mirar com estaven els ocellets dins del niu. Sentíem la seva veu que des del punt més alt ens deia: “Hi ha quatre ous i la vella que cova”; després, i fins que s'escapaven els petits, anàvem seguint a través d'ell l'evolució que feien: “Ja els ha sortit el berriscol, ja tenen plomes al canó”, i finalment: “Només hi queda el caganiu, els altres ja s'han escapat”.

Recordes, Jaume, la vegada que, a pesar dels consells que ens donava el senyor mestre, no vàrem poder resistir la temptació i prenguérem la niada amb el niu i tot? La posàrem en una gàbia i la deixàrem prop d'on es trobava el niu, penjada a un arbre. Els seus pares —ho recordes, oi?— els alimentaven a través dels barrots del gabió. Quina pena que feien!, però, al mateix temps, experimentàvem una morbositat estranya. Aquells animalons eren nostres, ben nostres! Cada dia anàvem a veure'ls i seguíem pas a pas el seu creixement. Eren gafarrons, veritat? Ja els sortien les plomes i aviat estarien formats. També deus recordar què va passar l'endemà a l'escola.

Lliçons pràctiques de civisme

El senyor mestre ens va cridar a tots. Tu també hi eres. I, què ens va preguntar? Sí que ho saps, oi?:

—Us agraden les cançons que us ensenyo?

—Sí, senyor. Molt —contestàrem tots a l'una.

—Bé, avui me'n cantareu una vosaltres sols —ens proposà el mestre.

—I quina cançó vol que cantem? —preguntàrem no tan ingènuament, ja que la processó ens anava per dintre. No era normal que ens fes cantar a nosaltres sols.

—La més adequada en aquests moments: *Un estol d'infantons*.

Ja no en teníem cap dubte. El senyor mestre estava al corrent de tot. Així que, davant de tots els altres companys d'escola i amb la vergonya que és de suposar, cantàrem.

Un estol d'infantons

Un estol d'infantons al peu d'una riba,
abasta un niuet del cim d'una alzina.

Així que l'han tret, Jesucrist arriba,
sos crits de dolor son cor se'n dolia.

Pobres ocellets, mon cor us estima,
i dant-los un bes als noiets es gira.

Torneu-los, si us plau, a dalt de l'alzina.

—I ara —ens digué el senyor mestre—, els tornareu vosaltres al seu lloc, o haurem d'esperar que, com a la cançó, vingui Jesucrist a demanar-vos-ho?

I fores tu, Jaume, qui tornares a pujar el niu amb els ocellets dalt de l'arbre. Que bé que ho recordes, veritat? Espera, espera. Abans de cantar la cançó, segur que has

oblidat què va fer el senyor mestre. Sí, ho has endevinat. Es va treure el diapasó i ens donà el to perquè no desafinés. Fins i tot reptant-nos, volia que cantéssim afinats. Estic content d'haver tornat el somriure a aquell rostre flàccid, esblanqueït, que per uns instants ha oblidat que té la mort expectant.

—Tornaràs un altre dia? —m'ha demanat ansiós, tement sentir-se abandonat pels amics.

—Sí! I un altre i un altre. Fins que et posis bo. Ja saps que sí.

M'ha acomiadat amb un accés de tos, omplint-me involuntàriament la cara i el cos de bacteris. “Què hi fa? Més tard o més d'hora també ho agafaràs tu”, he pensat mentre li feia adéu des de la porta. La seva mare m'acomia-
da plorant. “Ets un bon amic, Enric, i quasi l'únic que el ve a veure. No saps el bé que li fas”, em diu aquella bona dona que ha comprovat en pròpia pell com la misèria, la gana, els sofriments produïts per la guerra i la manca absoluta de medicaments se li emporten el seu únic fill. “S'està acabant”, afegeix. “El metge m'ha dit que no pot durar gaire”. I té un gest que li valoro amb tota l'ànima. “Et vols rentar les mans i la cara?”, em diu pensant en un possible contagi. Faig que no amb el cap. “El vostre fill no és un empestat, senyora!”, em dic. I penso: “Deu ser-ho, ja que no ve ningú a veure'l”. També a mi se m'escapen les llàgrimes. LA GUERRA. Maleïda siguis! I maleïts tots els que les provoquen. No en teniu prou, d'haver-nos destrossat la infància i la joventut, que encara demaneu més botí. Ara us emportareu el primer de la colla, el més valent, el més noble. Qui serà el següent?

L'enterrarem un matí fred en una cerimònia breu però plena d'emoció. Li cantarem les absoltes nosaltres, els seus amics de la colla i part d'aquella escolania que havia tornat a formar-se.

No heu cantat mai el *Libera me domine de morte eterna* en la mort d'un amic? Jo sí. I vaig experimentar una sensació única, estranya, evocadora. "Avui per a ell i demà per a mi", pensava mentre el cantava. El senyor mestre, que havia tornat de l'exili i que és qui més influència ha tingut en les nostres vides, també hi era. L'escola estava de dol! Mentre estàvem resant, i a punt de fer en Jaume l'últim viatge, contemplava els assistents, i enmig de tots el senyor mestre, que estava serè i trist al mateix temps, i em mirava també el bagul que contenia les despulles del nostre amic. I no sé per quina associació de pensaments em vingué a la memòria el jorn que entrà aquell pagès a l'escola i demanà de parlar amb el senyor mestre. Estigueren uns moments parlant. En marxar el pagès, el mestre es quedà mirant-nos fixament i preguntà: "Sabeu què ha vingut a fer aquest home aquí, a l'escola?". Un silenci general fou la resposta. Més d'un, però, sabíem per què havia vingut.

—Doncs jo us ho diré. Ha vingut a queixar-se que nois d'aquesta escola li han anat a robar la fruita la nit passada. No demanaré que surtin els culpables, perquè no vull exposar-me que sortiu tots. Jo sé que els temps són difícils i que a penes teniu el necessari per poder menjar, però això no ens excusa que hàgim de prendre el que no és nostre.

Lladregots de fruita

Hi érem tots. Era al capvespre quan arribàrem als arbres fruiters que ja coneixíem. No eren molt alts. Pujàrem a dalt i, a les palpentres, buscàvem la fruita per omplir-nos la pitrera, i fou aleshores que sentírem la terrible veu enmig de la fosca que ens abrigallava:

—Ja tenim els lladregots, pare. Ja els tenim. Alto! Alto!

No havíem previst que podíem ser descoberts i no fou necessari donar-nos cap consigna. Saltàrem dels arbres com si juguéssim a tirar-nos en bloc a la piscina. La desbandada fou general. Fugírem camps a través i no paràrem de córrer fins que creguérem que el perill havia passat. Tots ens adreçàrem a un punt determinat guiats per la intuïció.

—Ets tu, Enric? —sento una veu amiga que em crida.

—Sí. Sóc jo. Els altres van arribant.

En efecte, un a un, tots anaren venint esbufegant fort per la correguda feta. Així que, tots reunits i sans i estalvis, emprenguérem el camí de retorn amb el ventrell ple de fruita.

—I ara —continuà el senyor mestre— cantarem la cançó més adient. Quina és la cançó?

—*El pomeró* —contestàrem tots, traient-nos un pes del damunt. I a tot pulmó cantàrem:

El pomeró

A la vora del camí,
del camí d'anar a l'escola,
s'hi aixeca un pomeró

que n'està tot ple de pomes.
Sota l'ombreta que hi fa,
hi reposem una estona,
pomeró, bon pomeró,
sols de veure'ns ja tremola.
No tremolis, pomeró,
que no et tocarem cap poma.
Senyor mestre ens ha ensenyat
a respectar el que no és nostre.

L'últim adéu a l'amic Jaume

Els que quedàrem de la colla i algun altre company t'hem dut caminant sobre les nostres espatlles fins al petit cementiri que serà la teva última estada. Ara ja estàs enterrat. La teva vida fogosa i plena d'activitat s'ha estroncat per sempre. Ja no sentiràs més el refilet dels ocells cantaires que tant et plaïa escoltar, ni ens intercanviarem les confidències que ens fèiem de quan seríem grans. Déu meu, per què succeeixen aquestes terribles proves? Perdre un amic com ell és perdre quelcom més que una part de tu mateix. És mantenir present una tristesa que t'acompanyarà mentre visquis.

Lament d'infant

Què hem fet els menuts, digueu?
Per tenir tanta dissort...?
Per ells dèieu treballau,
per ells i el seu futur.
I tot el que ara ens deixeu,
és un demà dur, molt dur,
Que sols porta tuf a mort.

Pensant en tu, dues coses tinc sempre presents que no puc dissociar. Una, el teu record inesborrable d'amic, i l'altra —perdonam perquè al lloc que ara et trobes no hi tenen cabuda els sentiments d'odi que jo porto dins—, tots els culpables de les guerres, que han fet que tu i milers com tu ens hàgiu abandonat en el millor temps. Que Déu tingui els dictadors on vulgui i es mereixen estar, però tornar, que no els deixi tornar. El món lliure els rebutja amb tota l'ànima.

Honorem els amics i la gent que hem estimat

He estat uns anys fora del meu país, l'acabament dels estudis i un treball adient m'han portat a viure molt temps al Canadà. Durant aquests anys no he pogut oblidar ni un sol dia les persones que un llunyà i trist dia ens deixaren per sempre. Avui aquells minyons de catorze i quinze anys som homes que ratllem la cinquantena, a dins, però, hi portem encara tota la inquietud, amor al país i respecte a les persones i els animals que tan bé ens sabé inculcar aquell bon mestre. També hem fet nostres els drets humans proclamats per l'ONU el 1948, i un cant a la llibertat que tants anys ens fou negada pels dictadors que es feien dir “salvadors de la pàtria”, i que no han estat altra cosa que uns vulgars assassins.

El primer record en arribar al país ha estat per a ells

En arribar he demanat als amics si em volien acompanyar. Hi hem anat tots. El cementiri on estan enterrats el nostre amic i el senyor mestre és molt petit. No hi ha grans ni petits mausoleus que destaquin, rics i pobres, po-

derosos i humils. Cap signe extern fora el seu nom gravat a la placa dona a conèixer que allà, lluny dels dèspotes, dels malvats i de la inhumana ambició, ells descansen. El senyor mestre fou un home senzill i mai hauria acceptat que ni en vida ni després de mort se'l distingís dels altres mortals. Unes tombes més enllà hi ha la del nostre amic Jaume, mort en plena joventut. No hi ha cases prop del cementiri, que es troba situat en plena natura, només pinedes, herbes aromàtiques, flors boscanes, ocells cantaires i el rierol d'aigües manses on anàvem a pescar quan érem uns infants. És possible que, molt a prop d'aquí, el senyor mestre s'inspirés per escriure aquells formosos versos als quals posà música i que cantàvem per les caramelles de Pasqua. Feien així:

Cant de caramelles de Pasqua

Els alts turons el sol naixent daurava,
 les flors son calze obrien al seu bes,
 corrent avall el rierol cantava
 i l'ocellam llançava els cants primers.
 Matí primaverall tot poesia,
 calor al cor i goig a l'esperit,
 sortós qui una esperança encara somnia,
 sortós, sortós, qui una il·lusió,
 qui una il·lusió guarda en son pit.

Era del senyor mestre aquest fragment de poema. Amb els meus amics hem estat uns minuts en silenci davant de la seva tomba. Jo, que pel camí havia collit un ram de flors silvestres, les he dipositades al peu de la placa i li he resat

una oració. Després, en sortir del cementiri, hem contemplat novament els paratges que tantes vegades havíem recorregut amb ell anant a les fonts els dijous a la tarda, i els records ens portaven lluny, molt lluny en el temps. El mateix hem fet davant de la tomba de l'amic Jaume. Un enfilall de records ha brollat en el nostre interior, no els hem exterioritzat, però crec que els amics pensaven el mateix que jo. Una refilada d'un gafarró llunyà ens ha evocat el passatge ja detallat en aquest escrit. Canteu i canteu, ocells del bosc, aquí prop vostre hi teniu dos homes que molt us van estimar, ells no poden sentir els vostres refilets; un d'ells amb la ploma també en vida us havia cantat, i l'altre s'havia passat hores escoltant les vostres melodies. Amics, descansau en pau.

EL VALENT

Maurici Capdet Mateu

L'Oriol s'aixeca de la cadira i surt de l'habitació. Ha decidit, després d'aconseguir vèncer alguns dubtes, que vol anar a fer una volta. Abans d'arribar al rebedor, però, passa pel menjador per avisar el seu pare que sortirà una estona. El troba assegut al sofà, llegint el diari.

—Papa, me'n vaig fer una volta.

—Molt bé, però no tornis gaire tard o soparem a misses dites.

—D'acord. Mira, primer aniré al parc i després al casal. Pel camí passaré pel costat de l'escola i del poliesportiu. I si quan arribo al casal encara tinc ganes de seguir caminant, el més segur és que continuï fins al camp de futbol. Llavors ja estaré cansat i tornaré, però no ho faré pas pel mateix camí, sinó que aniré per les voreres contràries a les de l'anada.

—Carai, quin passeig més llarg! T'hauràs d'espavilar si vols fer aquesta caminada.

—No et preocupis, que ja estic preparat, papa. Ja sóc prou gran per caminar tot això i molt més si m'ho proposo. I també ho sóc per anar sol allà on vulgui, oi que sí?

—I tant que sí. Ja estàs fet tot un homenet i, si et ve de gust sortir a passejar, pots fer-ho quan vulguis, només faltaria.

—Ja ho sé, ja, però t'ho volia dir per si després em cridaves per alguna cosa i no em trobaves. Sóc gran per fer el que vull però crec que ho havies de saber. Tu sempre dius que costa igual fer les coses bé que malament.

—Així és, i te'n dono les gràcies.

—Molt bé, doncs llavors ja està tot dit. Me'n vaig, papa. Fins després!

—A reveure!

Se'n va cap al rebedor, cofoi i valent. Mira el seu pare de reüll, però el veu concentrat altra vegada en el diari. S'acosta a la porta i l'obre lentament per, tot seguit, tornar-la a tancar amb suavitat. De puntetes, fa marxa enrere i treu el cap per veure què fa el seu pare; continua llegint, si bé l'Oriol no és capaç de percebre que està pendent de tots els seus moviments. Torna cap a la porta i l'obre de nou. Posa un peu al replà, amb fermesa, i després l'altre. S'atura uns segons, convençut i satisfet del seu valor. Tanca la porta i comença a baixar els primers graons.

Després del cop sec de la porta, el pare s'aixeca del sofà i va silenciosament fins a l'entrada. Quan veu que l'Oriol no hi és, corre a l'habitació a posar-se les sabates i després va cap al balcó. D'una banda està inquiet per la pretesa valentia del seu fill, però, de l'altra, el diverteix la situació i fins i tot se'n sent orgullós. Passen els segons i el nen no apareix pel carrer, cosa que li fa pensar que encara deu ser a l'escala.

De sobte, sent el timbre. Es treu les sabates i camina fins a la porta. La rutina el duu a mirar per l'espiera, però somriu en no veure res; el nen encara és massa baix. El timbre sona altra vegada, amb insistència. Torna al menjador i es calça de nou mentre diu amb veu ben alta:

—Ja va, ja va! No sé pas qui deu ser!

—Sóc jo, papa.

—Ah! Ets tu, Oriol?

Obre la porta i se'l troba palplantat davant seu. Fingeix que està sorprès mentre evita que se li escapi una rialla.

—I doncs, Oriol? Que no anaves a fer un passeig tot sol?

—Sí.

—I, llavors, com és que ja tornes a ser aquí? O és que potser ha estat un passeig molt curt?

—No, mira, és que he pensat que potser estaves molt avorrit llegint el diari (perquè la gent només llegeix el diari quan no té res més a fer, oi?), i m'he dit a mi mateix: i si li dic al papa si vol venir a passejar amb mi?

—Doncs mira, tens raó, estava tan avorrit que ja m'havia posat les sabates. M'inxampes pels pèls perquè estava a punt de sortir. Així que, si tu vols, podem anar a passejar junts. Et sembla bé?

L'Oriol fa que sí amb el cap, incapaç de dir res mentre s'imagina la por que hauria tingut si hagués tornat a casa i no hi hagués trobat ningú. Agafa amb força la mà del seu pare i comencen a baixar per l'escala.

LA NOIA QUE FEIA L'ULLET

Jordi Dausà i Mascort

Un dia en Santi va dir a la Bea:

—El problema és que tens un tic a l'ull dret. De tant en tant l'acluques i sembla que facis l'ullet. Al principi em semblava que era això, que em feies l'ullet, però ara ja veig que no. Només és un tic.

La Bea es va sorprendre: no en tenia ni idea.

—No me n'hauria adonat?

—No. El tanques tan ràpid i amb tanta naturalitat que per tu deu ser com parpellejar.

—Quan ho faig, això? Quan el tanco?

—Sobretot després de parlar tu, mai quan ho fa l'altre. D'aquesta manera encara ho sembla més, que facis l'ullet.

La noia encengué una cigarreta i féu un xarrup del seu cafè amb llet.

—De debò que no m'ho havien dit mai.

En Santi la va imitar i, deixant anar una glopada de fum blavós, digué:

—Ja m'ho imagino. Segur que tothom es pensa que fas l'ullet. Potser per això et passen coses tan rares.

La vida de la Bea girava entorn dels problemes amb els homes. En menys d'un mes n'havia conegut prop d'una dotzena en bars i discoteques: homes que l'endemà li enviaven missatges, correus electrònics o li telefonaven per reclamar el cafè o el sopar que havien mig emparaulat. La Bea pensava que era la seva bellesa, el que els atreia (era bonica de debò: llavis molsuts, dents d'un blanc impossible, ulls de color mel enormes i rostre rodó emmarcat per una cabellera rossa quasi líquida), però ara veia com tot allò prenia una perspectiva ben diferent.

En Santi va seguir:

—Segurament tots aquests voltors que et ronden ho fan convençuts que te'ls estàs insinuant. Per això de fer-los l'ullet.

La Bea estimava moltíssim en Santi. Per això mai li havia explicat fins a quin punt tenia problemes: no feia ni dos dies que el cap de vendes l'havia cridada al despatx. Després que entrés, va passar el llisquet de la porta i s'assegué a la butaca de cuir, fregant-se l'entreuix i xiuxiuejant a la Bea: “per fi estem sols”. Poques setmanes abans, la noia va haver de fugir del vestidor del gimnàs quan una companya de *spinning* se li despullà al davant (a poc a poc, deixant caure la roba a terra d'una forma sensual i torbadora) i li proposà una dutxa conjunta.

—Aprofitem ara, que totes són a classe d'aeròbic — havia dit amb la respiració entretallada.

Com més mirava enrere la Bea, més evidències trobava que en Santi tenia raó:

Aquell paio del metro que, des del seu seient, li feia senyals obscens.

El pakistanès florista, que li regalava un clavell dia sí dia també.

El policia que li havia perdonat una multa el cap de setmana anterior.

El cambrer que es negava a cobrar-li res i que li havia passat tres cops el seu número escrit en sotagots.

—Ostres, Santi...

—No t'enfadis, Bea, però he pensat que t'ho havia de dir.

La Bea no era una dona presumida. Tot i així, estava convençuda que el seu èxit es basava en el seu natural atractiu físic. Què més podia ser, si no? Però aquella revelació li aportava una nova perspectiva, d'aquesta manera es resolía un dubte que feia temps que li rondava: per què tothom s'entestava a anar-se'n al llit amb ella? Per què gent que anys enrere quasi ni se la mirava (per bé que ella era igual d'atractiva) ara se li insinuava tothora? Per què havia hagut de restringir tants números de tants pretendents al seu telèfon mòbil?

—Quant fa que tinc aquest tic?

—Des que et conec. De fet, no estic segur de si va ser el tic el que va fer que em fixés en tu.

El cambrer (un home gras amb els texans sota les aixelles que feia pudor de suat) interrompé la conversa:

—Voldran alguna cosa més? —va grunyar.

—No, gràcies.

—I la senyora?

La Bea li somrigué:

—Estem bé, gràcies.

I, com si fos la cosa més natural del món, aclucà l'ull dret. El cambrer s'incorporà de cop, com si li haguessin

pessigat el cul o fet relliscar un glaçó esquena avall. Visiblement incòmode, mirà furtivament en Santi i desaparegué darrere la barra, preguntant-se com podia haver-hi noies tan descarades com aquella, capaces de flirtejar amb els homes mentre acaricien la mà del seu xicot.

—Te n'adones? Ho acabes de fer. Has fet l'ullet a aquest paio. Mira que vermell que s'ha posat.

La noia encengué una altra cigarreta. Se la veia desconcertada.

—Què he de fer, Santi? Com ho puc arreglar?

Van passar els dies següents buscant solucions. La Bea professava un odi fanàtic a metges i psicòlegs i tan sols es deixava visitar en moments de desesperació.

—No aniré de cap manera al metge per una ximpleria així. Només faltaria!

—Fes el que et sembli, reina. Però potser el millor seria anar-hi.

—No.

—D'acord.

La primera solució que se'ls acudí foren les ulleres fosques. De seguida la van descartar: no podia dur-les tot el dia sense risc que la gent pensés que amagava alguna cosa o que sofria unes ressaques terribles o alguna cosa pitjor. Mig en broma, en Santi proposà que es tapés l'ull esquerre amb un pedaç a l'estil dels pirates. La noia deixà anar una rialleta i respongué que s'estimava més provar una altra cosa. Així, a partir de l'endemà, la Bea començà el que anomenava *Mètode directe*. Aquest sistema consistia a prendre consciència dels tics i evitar-los de forma conscient. Per fer-ho, anava pel món amb els ulls molt oberts, quasi desorbitats, i només els tancava per parpellejar. Tan

forçat es veia el moviment i tan saltironants li quedaven els ulls que la noia adquirí una aparença inquietant, com si hagués embogit. De seguida va deixar-ho estar.

—No ho sé, no se m'acudeix res més. Potser si intentes relaxar-te i prendre't les coses més tranquil·lament el tic marxarà per si sol. Jo en vaig tenir durant una època, i tal com van venir, van anar-se'n.

—Vés a saber quants anys fa que l'arrossego... i jo que em pensava que tots aquells nois m'anaven al darrere perquè em trobaven bonica!

Quan la Bea deia això, en Santi li recordava que era bonica de debò, i que el tic l'únic que feia era ressaltar un físic impressionant i un caràcter extravertit i agradable. Era com l'oliva del *dry martini* o la proverbial cirera del pastís.

—Queda lleig dir-ho —explicava ell—, però si no fossis tan bonica, però tinguessis aquest tic igualment, tots passarien de tu. Una cosa no treu l'altra.

Al final ho va aconseguir: una combinació de mètodes contra l'estrès (tai-txi, aromateràpia i càpsules de valeriana) amb una presa de consciència del problema i un xic de psicologia conductista (quan tenia el tic, en Santi, dissimuladament, li feia un pessic). Així, la noia podia prendre'n consciència i, alhora, identificava el tic amb una sensació desagradable de dolor.

De mica en mica l'esforç per controlar-lo esdevingué més lleuger, més fàcil de portar cada dia. Al cap d'un mes no en quedava ni rastre, d'aquella ganyota.

Però la Bea de seguida s'adonà que alguna cosa havia canviat: els nois que la rondaven, els companys d'oficina i la lesbiana del gimnàs. Tots semblaven haver-la oblidat i

ara tan sols la saludaven com qui saluda el veí o el conserge. Així, les setmanes esdevingueren monòtones i avorrides, i la noia descobrí, horroritzada, que tots aquells embolics, que tots aquells malentesos, eren la sal de la seva vida.

Ja no era l'estrella que més brillava en el firmament de bars nocturns i discoteques, ni es llevava amb la memòria del mòbil plena de números d'homes que quasi no recordava. En Santi, no cal dir-ho, ballava de content. Per fi sentia la Bea com una cosa seva i no havia de competir amb caps de vendes o voltors de gintònic i cigarreta.

Però la Bea estava trista com una princesa de conte, perquè, com a princesa que era, volia totes les atencions del món. Volia el món. Un dilluns al matí, a la màquina de cafè, coincidí amb en José, un tipus que abans sempre insistia a anar a prendre una copa amb ella després de la feina, i que feia més d'un mes que només li dirigia la paraula per tractar temes laborals. L'home somrigué i, murmurant un "bon dia" gandul, posà una moneda a la màquina. La Bea li preguntà com li anaven les coses i ell, remenant amb la cullereta de plàstic, li digué que les coses anaven fent. La noia li proposà d'anar a fer una volta algun dia i l'home, amb la vista clavada en el cul de la secretària nova (quasi tan bonica com la Bea, però més jove), li respongué que d'acord, però que ja en parlarien amb més calma.

Fins que, quasi per casualitat, els ulls de la Bea es creuaren amb els d'en José, que finalment els havia alçat.

I la noia, amb tota la naturalitat de què va ser capaç, somrigué dolçament i deixà caure la parpella de l'ull dret.

LA GRACIETA

Júlia Gaset i Mollà

Juliol 2008

La Gracieta era l'ànima del Mas. Havia tingut cura dels fills, de la casa, dels animals, i, quan calia, també de les terres. Els mossos callaven davant de la seva autoritat i ajocaven el cap a una ordre seva més promptament que si ho manava l'amo. En Ciscu no en sabia, de manar, més que fer-ho, suplicava, i això li treia autoritat.

La feina de la Gracieta era encara més intensa des que l'hereu havia marxat a l'estranger amb una beca d'estudis. Volia ser metge i, malgrat el disgust que havia donat als seus pares, no seguiria amb el Mas. I la filla s'havia casat i estava a punt de donar-los el primer nét. Els avis esperaven amb gran alegria aquest naixement. Però quan va arribar el dia del part, la Gracieta no va poder ajudar la seva filla. Feia dies que jeia al llit malalta. La vida se li escolava sense que el metge en trobés la causa. Era una dona molt forta i sempre se n'havia sortit de totes, per això la família volia celebrar el bateig el següent diumenge, convençuts de la seva recuperació.

El dissabte a la tarda, en Ciscu carregava les viandes per portar-les l'endemà a mercat. El carro feia goig de tan ple. A entrada d'estiu, els camps enamoraven ufans i acolorits. Les pluges havien estat generoses i l'abundància feia que els manquessin mans a l'hora de treballar-los. Des que la Gracieta havia emmalaltit, ell havia d'anar sol a mercat.

Quan, acabada la feina, anà a acotxar-se, la Gracieta jeia amb els ulls closos, ell li parlà com feia cada dia, li deia que ja havia carregat el carro i que no patís per la feina, que prou que se'n sortia, però aquell vespre ella no responia. S'hi apropà i l'espantà el color groguenc i la respiració panteixant de la malalta. Cridà el mosso:

—Vés a buscar el metge de seguida.

El Dr. Joan hi arribà ja ben entrada la nit

—Ho sento molt, però no hi puc fer res. És qüestió de poques hores —li digué.

En Ciscu la vetllava amb els ulls plorosos. Havien estat junts tants anys! Però no podia deixar de pensar en el carro ple de viandes que esperava al cobert. Cal que demà arribi d'hora a mercat, la Gracieta no entendria que deixés perdre el treball de tants dies. La feina era més feixuga des que ella havia emmalaltit. Se li feia difícil pensar com podria tirar endavant el Mas tot sol.

El panteix de la dona s'havia fet més intens i a voltes semblava tallar-se. En Ciscu l'escoltava convençut que el final era a prop. L'hauré de vestir tot sol. I amb molta cura preparà el millor vestit, les mitges, les sabates. Era la roba que la Gracieta s'havia posat pel casament de la filla i feia molt de goig. El seu cos alt i esvelt encara era atractiu, reflectia la voluntat i la força del seu caràcter, que el temps

havia modelat com l'acer. Era jove per morir, només tenia 53 anys.

Passava la nit i en Ciscu no es movia del costat del llit, atent a la respiració de la moribunda. La vida al camp, sempre pendants de totes les inclemències, els havia endurit. La feina s'havia de fer quan tocava, no s'hi valien ni sentiments ni capricis. Ara li tocava vestir la Gracieta així que morís, sense esperar gens. Un cos rígid no es pot doblegar.

Endormiscat als peus el llit, el despertà la primera llum de l'alba escolant-se pels porticons ajustats. S'alçà d'un bot i s'adonà que no podia perdre temps, li calia agafar el carro i posar-se en camí.

—La Gracieta! He de vestir-la! —recordà tot d'una.

Però, per més que ho semblava, la dona encara no era ben morta. Un lleuger panteix inflava a intervals aquell pit quasi immòbil. “He d'anar a mercat! He d'anar a mercat!”, ressonava dins del cap d'en Ciscu, que, de tan atabalat, no podia ni pensar. Veié la roba que ell mateix havia preparat i començà a vestir la Gracieta. “Morirà inconscient i no s'adonà que no hi som”, pensà. “No puc esperar a la tornada, s'hauria refredat. De camí avisaré el metge que vingui”.

Aquell dia el sotragueig del carro li semblà trist, i això que anar a vendre era sempre una feina alegre, però al Ciscu les llàgrimes li rodolaven galtes avall. Les paraules del Dr. Joan, el seu metge de sempre, el consolaren.

—No et preocupis, home. La Gracieta no s'haurà adonat de res. Ara mateix hi vaig!

Per a un metge, l'“ara mateix” té un significat relatiu. De camí va haver d'atendre la Maria de cal Coix, que

anava de part, i en Peret de can Cabanes, intoxicat amb el sulfat de les mongeteres. En Ciscu també anava tard, aquell diumenge, encara que el mercat s'omplí de gom a gom, els compradors van ser tardans i romancers.

Quan el metge arribà al Mas, al campanar tocaven les quatre de la tarda. Tot era silenci. “La mort no fa mai soroll”, pensà. Es refrescà a la pica de la cuina i begué una mica d'aigua. Els anys començaven a pesar-li i pujà calmosament les escales cap a l'habitació de la Gracieta. Trobà la finestra ajustada i els porticons tancats, els obrí per poder examinar-la bé. A tota l'habitació l'ordre era perfecte i, damunt del llit, la vànova blanca de les festes, però... la Gracieta no hi era! Potser l'han posada en una altra habitació. Recorregué una per una totes les estances de la casa. Allà no hi havia ningú. Ben preocupat, se'n tornà a buscar en Ciscu. Se'l trobà pel camí que arribava amb el carro buit, però trist i cansat.

* * *

Mentrestant, a casa de la filla enllestien els preparatius del bateig. La casa plena de flors, les millors tovalles, els millors plats i coberts per al berenar que l'esdeveniment es mereixia. Asseguda còmodament, la Gracieta s'ho mirava, sostenint en braços la seva primera néta, els ulls espurnejant de felicitat i agraint haver pogut viure aquell moment.

—Quina bona pensada que ha tingut en Ciscu vestint-me per al bateig. Deu haver vist que no em trobava gaire bé. Quan m'he llevat em rodava el cap i potser no ho hauria pogut fer tota sola. Però, on s'ha posat aquest home? Ja hauria de ser aquí, el mercat fa hores que s'ha acabat! Espero que no li hagi passat res dolent.

CREPS DOLCES I SALADES

Nadina Palafoix Casademont

En Tinet va obrir els ulls, ja feia estona que el dringar de plats a la pica l'havia despertat. La mare, com cada matí, estava rentant els plats del sopar d'ahir. L'olor de torrades sucades amb tomata va començar a envair la seva habitació i l'estómac se li despertà amb un rugit ferotge. Tot i això, va quedar-se al llit, embolicat amb els llençols, esperant que la mare el vingués a despertar amb un petó i una carícia.

—Au, Tinet, amunt, t'has d'aixecar! —va cridar la mare des de la cuina.

Que estrany, sempre el venia a despertar al llit, potser tenia alguna cosa al foc que no podia deixar i, malgrat l'olor de torrades, en Tinet va pensar amb il·lusió que potser la mare li havia fet creps.

Creps, mmmm... Ja s'ho imaginava, així que es deslliurà dels llençols amb un parell de puntades de peu i sense posar-se les sabatilles va córrer cap a la cuina amb un somriure als llavis. Però, de creps, ni rastre. A la taula només hi havia torrades sucades amb tomata i embotits.

—Va, Tinet, esmorza ràpid que haig d'anar a treballar —va dir-li la mare tot posant-li davant un bol de llet calenta.

—Hooo, no hi ha creps! —protestà en Tinet indignat.

—No, no hi ha creps, ja saps que no tinc temps per fer-te'n. I afanya't, comença a esmorzar, quan acabis recull els plats, fes-te el llit i vesteix-te, la teva roba és al planxador. Després de fer-ho tot, podràs sortir a jugar. D'acord?

Ufff! En Tinet va sentir-se atabalat, no feia ni deu minuts que s'havia aixecat i ja tenia una muntanya de feina per fer.

—Vinga, fill, fes-me un petó ràpid, que me'n vaig. Tornaré a l'hora de dinar. Si surts a jugar, torna abans que jo per començar a parar taula. Que no t'hagi de cridar. D'acord?

I, dit això, la mare li féu un petó fugaç a la galta i li acarona el cabell.

—I pentina't i renta't la cara també —digué mentre agafava la bossa, les claus i sortia per la porta—. Adéu, fill meu.

La porta es tancà amb un cop sec i en Tinet es quedà mirant l'esmorzar amb cara de pomes agres. Torrades altra vegada... Ell volia creps. Sempre menjava torrades, amb pernil o melmelada, però sempre eren torrades. Se les va tornar a mirar i després d'un sospir en va agafar una i hi clavà queixalada. Com havia dit la mare, valia més que s'afanyés, tenia ganes de sortir a jugar, de manera que es menjà l'esmorzar, en recollí els plats i va anar a endreçar l'habitació.

La seva habitació era com ell: petita, desordenada i alegre. Tenia l'habitació més petita de la casa, amb prou feines hi cabien el llit i l'armari, però hi havia una finestra molt gran per on entrava llum quasi tot el dia.

En Tinet era el més petit de casa seva, de la classe i de la colla d'amics, sempre semblava que fos el més petit anés on anés, i d'aquí venia el seu sobrenom. En realitat, no es deia pas Tinet, sinó Leandre Benamat, però aquest era un nom gran per a una persona gran, i ell no era un home fet i refet, sinó un xiquet petitonet. I així van començar a dir-li a casa i a l'escola: Petitonet per aquí, Petitonet per allà... Però com que encara semblava que d'aquest nom tan menut li'n sobrés, van decidir escurçar-lo més, així és que, tot retallant, en Leandre Benamat va desaparèixer sota el simpàtic nom de Tinet. Un nom petit i alegre per a un nen alegre, petit i atrevit.

Després de recollir, per sobre, l'habitació, vestir-se i rentar-se la cara, però sense pentinar-se, va sortir al carrer a veure si trobava els de la seva colla per anar a jugar. Era estiu, així que hi havia infinitat de possibilitats: podien anar al riuet dels afores de la vila per banyar-se, podien jugar a fer castells de bales de palla al paller dels avis d'en Josep, el gran de la colla, o bé jugar a fet i amagat, a rossolar marges o construir cabanyes de canyes.

El grup d'amics sempre es reunia a la placeta de la vila a primera hora del matí i, un cop hi eren tots, decidien a què dedicarien el dia.

La colla era petita, només quatre, pocs però ben avinguts. I, tot i que sempre tenien opinions diferents, s'entenen molt bé. En Tinet era el petit i l'atrevit; després hi havia la Susi, l'única nena; en Josep, el més gran i manaire; i finalment l'Amadeu, el llest.

Aquell matí van decidir que es quedarien a jugar a la placeta a lladres i policies. Hi hauria dos lladres, en Josep i la Susi, que amagarien un botí en algun lloc. En Tinet i l'Amadeu haurien de detenir els lladres i trobar el botí.

Estaven començant el joc quan van adonar-se que hi havia un home a les dues oliveres del camí que portava a la vila. Això no era estrany, a l'estiu sempre hi havia turistes a la vila, però aquell foraster va cridar l'atenció de tota la colla perquè darrere seu hi havia una motxilla gegant. Semblava que dugués una muntanya penjada a l'esquena.

En Tinet, curiós i xafarder com era, no va poder-se estar d'anar corrent cap al foraster per preguntar-li, amb tota la cara del món, què hi portava, allà dins. La resta de la colla, a qui també els picava la curiositat, el van seguir.

Així van conèixer el foraster, que no va voler dir-los què hi havia dins la motxilla. Només els va dir que no hi duia cap tipus de joc. L'Amadeu digué, tot segur d'ell mateix, que hi devia portar menjar i roba per anar d'excursió. En Tinet va pensar que segurament tenia raó, però el viatger els va deixar encara més intrigats quan va dir que no.

De fet, en Tinet creia que a aquell home semblava que li faltés un bull, mai no havia vist una persona gran portar-se com el desconegut, sempre rient, saltant i fent broma. Tots els grans que coneixia en Tinet eren seriosos i anaven amb moltes presses, no sabia ben bé per què. En canvi, el foraster semblava tenir tot el temps del món. A més a més, la roba que duia era tota estrofolària, com si cap de les peces que portava fos seva: els pantalons li anaven grans, la jaqueta curta de mànigues i a la camisa li faltaven un parell de botons. Si un dia en Tinet es posés aquesta roba, la mare no pararia de dir-li que fins que no es canviés no sortiria de casa. Potser fins i tot li cauria algun clatellot.

Estaven tots tan enredats en el misteri de la motxilla que, quan en Tinet va sentir una veu que cridava:

—Leandre Benamat, es pot saber què fas que no ets aquí?,

el món li va caure a sobre. Ostres! S'havia oblidat d'anar a parar taula i ara la mare l'estava cridant.

—Ja vinc, mama! —va cridar en Tinet.

—Ja vinc no! Ja hauries de ser aquí! Si no véns ara mateix et tiro el dinar per la finestra!

En Tinet va pensar que el millor era fer-li cas, la seva mare era prou capaç de tirar el dinar daltabaix del balcó i no tenia cap ganes d'haver d'espolsar el que hi hagués per dinar de formigues i pedretes.

—Mama, has fet crepes per dinar? —preguntà esperançat des de la llunyania.

—No, no n'he fet. Ja saps que no tinc temps i tu no m'ajudes gens. Així que, si en vols, te les hauràs de fer tu!

Fos el que fos el que hi havia per dinar no devia ser pitjor que les torrades, va pensar en Tinet. Però en arribar a casa s'adonà que anava errat del tot. Només obrir la porta de baix, una bafarada d'olor pestilent li colpejà el nas. No hi havia torrades per dinar, sinó bròquil bullit, que era molt pitjor.

En Tinet odiava el bròquil i estava segur que el bròquil també l'odiava a ell. Només de sentir-ne l'olor i veure'n un plat ple fumejant al seu davant, en Tinet es posava tan verd com l'odiada coliflor.

Durant el dinar, explicà fil per randa la trobada amb el viatger a la mare, intentant que ella es distraigués del fet que no s'estava menjant el bròquil, tot i que no ho va aconseguir. Així que, després de barallar-se amb el seu dinar i quedar-se sense postres perquè no se l'havia aca-

bat, en Tinet va anar a la placeta, on, amb tota la colla, decidiren demanar altra vegada al viatger què hi havia dins la motxilla.

Però durant la tarda tampoc els ho va explicar, només els digué que aquella nit pensessin què els agradaria que hi hagués a la motxilla i, l'endemà, els deixaria mirar-hi a dins. Per compensar-los el disgust, a cada nen de la colla li va donar un bon grapat de caramels. En Tinet va posar-se especialment content, tenia moltíssima gana perquè les dues cullerades escasses de bròquil que havia aconseguit empassar-se li havien tret les ganes de menjar, però no la gana.

Per tant, abans d'arribar a casa i sense demanar permís a la mare, que segurament li hauria dit que no, en Tinet es cruspí els dolços que li omplien les butxaques. Eren realment deliciosos, tant que s'hauria menjat el paper i tot.

Per sort, el sopar era lleuger: hi havia sopa. No era com les creps de bona, però es deixava menjar. Així que, entre els dolços, la sopa i el flam que la mare li havia obligat a engolir, en Tinet se'n va anar cap al llit amb la sensació d'estar a punt de rebentar.

Aquella nit va estar plena de somnis dolços i salats per a en Tinet, somnis de motxilles gegants plenes de delicioses creps de tots els gustos. En despertar al matí, sabia molt bé què li agradaria que hi hagués dins la motxilla: creps!

S'aixecà ràpidament i, sense vestir-se, va anar corrent cap a les dues oliveres, igual que la resta de nens de la colla. Però el viatger no hi era, ni tampoc la seva motxilla; en canvi, hi havia quatre motxilles més petites i una portava el seu nom: "Leandre Benamat, *Tinet*".

En Tinet la va obrir amb impaciència: a dins hi havia les esperades, desitjades i delicioses creps. Estaven ordenades per gustos: les dolces a la dreta, les salades a l'esquerra, i al mig hi havia una estranya caixeta platejada. En obrir la caixeta, no hi va trobar res més que una bosseta lila, de vellut, tancada amb un cordó platejat. En estirar el cordó, en Tinet va descobrir que dins la bosseta hi havia una carta dirigida a ell, al sobre hi posava:

Leandre Benamat, *Tinet*
 Habitació petita
 Caseta de la placeta, 4
 La vila

El sobre era de pasta de crep molt gruixuda, i la lletra, que era la mateixa que havia vist a la nota que indicava quina era la seva motxilla, era de xocolata.

La carta que hi havia dins del sobre també estava feta de crep i escrita amb xocolata, i hi deia:

Per poder menjar creps cada dia per esmorzar només hauràs de seguir unes normes ben senzilles. Abans d'anar a dormir t'imaginaràs un gust: dolç, salat, o l'amarg del torrat. L'endemà al matí, a la motxilla, hi trobaràs la crep del gust desitjat. Això sí, amb una condició, has de portar-te bé, ajudar a casa i estudiar a l'escola, si no, t'enduràs alguna sorpresa.

Bon profit.

I així ho feia en Tinet, cada nit somiava la crep que li agradaria menjar l'endemà, i a partir d'aquell dia sempre va esmorzar creps, tot i que sovint, quan no ajudava a casa, per esmorzar es trobava una crep horrorosa, la pitjor crep de la història de les creps: una crep de bròquil!

AMB CEL·LO

Marta Pérez Sierra

El dia a dia de la Gemma es nodria d'un ordre rigorós imposat pel seu caràcter obsessiu i el seu tarannà metòdic.

Era feliç endreçant, en totes les fases i vessants del que suposa endreçar.

Li agradava imposar-se un ordre i complir-lo. Coses com dinar sempre a la mateixa hora o saber segur en quin arxivador havia desat les factures del pàrquing li produïen una tranquil·litat d'esperit difícil d'explicar a algú que no ho hagi experimentat.

Ignorava que per qualsevol petitíssima esclatxa el desori es pot infiltrar i anar-se'n en orris els esquemes.

La Gemma, fidel a les seves disciplines, a més a més de portar una escrupolosa agenda, anotava les previsions més, diguem-ne, d'estar per casa, en un full de calendari, que, amb imants de propaganda, subjectava a la porta de la nevera.

Quan va acabar el mes de setembre i va anar a canviar el full —cosa que feia cada mes religiosament— es va adonar

que no hi havia escrit cap nota, cap. Estrany, habitualment el guixava sense esculpols.

Sempre feia el mateix, el primer dia de cada mes treia el full de calendari, repassava les notes, comprovava que no li havia passat res i, si tot era correcte, l'estripava en bocins petits i el llençava al cubell blau, el del reciclatge del paper. Després subjectava amb els imants el nou mes a la porta de la nevera.

Aquell 1 de setembre també, la mateixa rutina: ella/calendari, però... va succeir. Va estripar pel mig el full del mes en curs en lloc de l'acabat. Van ser uns segons en els quals se li'n va anar el cap, suficients per equivocar-se. Li van venir ganes de llençar-ho tot al cubell blau, però no en va ser capaç: on escriuria les seves anotacions? Així que, amb molta cura, amb cel·lo, va enganxar les dues parts. Tot un mes sencer aquell error va estar exposat a la porta de la nevera! Cofoi, com dient-li: "Ei! Senyora perfeccionista, tu també t'equivoques!". I ella ignorant-lo, com fent veure que no el sentia. Fou un desgavell, un pols entre la seva memòria i el calendari. Un pols inconscient, perquè ella no se'n va adonar fins el 30 de setembre, quan, en pensar: "Demà canviaré el full del calendari", va afegir-hi: "Renoï, aquest mes no he fet res?".

És clar que sí que n'havia fet, de coses, però negant l'estrip del full del calendari no havia gosat escriure-hi res. Ella que ho anotava tot: les visites mèdiques, les cites amb les seves amigues, les trobades amb l'Enric... Quan li tocava afegir sal al rentaplats... Però aquell setembre estava blanc, net, ni una lletra, totes les caselles immaculades. Tan sols el tros de cel·lo al bell mig de la plana, insultant i desafiador.

La Gemma, trasbalsada, sentí dins seu una espurna de consciència del que pot suposar el desordre, el caos. Les seves emocions sempre calculades i el seu fer diari sempre estructurat van patir un daltabaix. A can Pistraus el seu mètode!

No va ser capaç d'acostar-se al calendari l'1 d'octubre, ni el 2. Com que el full estava a la porta de la nevera, per no obrir-la s'alimentà de magdalenes i galetes que tenia a l'armariet de la cuina. El 3 d'octubre la panxa li començà a fer mal. Estrafeta d'angoixa, pensava que havia de fer un cop de cap i treure's de sobre aquell setembre esberlat, com mort d'antuvi.

A la fi es decidí, separà octubre de la matriu del calendari, va treure setembre de la porta de la nevera i... trencà el full pel mig per llençar-lo al reciclatge. El fatídic destí actuà de nou. Cras! Ho havia tornat a fer! Ai, las! El destí estava contra la seva harmonia, el desgavell s'havia iniciat un altre cop. Corpresa, aguantava entre les seves mans els dos bocins del full d'octubre.

Anar a buscar el cel·lo i l'enganxà.

De nou, un mes esquinçat pel mig presidia la seva cuina.

Sabia del cert que no hi escriuria res. Ara ho sabia.

Aquell mes no es va moure de casa, no podia desobeir les instruccions del calendari ara que n'era conscient.

LA FELICITAT

Jordi Català Llufriu

El desperta un soroll familiar a la cuina. Para l'orella, encara mig adormissat. Identifica ràpidament de qui es tracta i s'alça a l'instant. Trota cap a la porta i la comença a rascar. N'Ainhoa l'obre quasi al moment i l'acaricia mentre li dóna el bon dia i ell no para de gemegar d'alegria, movent la cua i refregant-se en ella perquè l'acariciï més. A continuació la segueix i no perd detall, amb la bava penjant, de com es prepara i menja l'esmorzar. S'acomiaten; ella se'n va a la feina. En Lur s'ajau a l'estora i es torna a quedar mig adormit fins que es lleva n'Urko. Se saluden, els dos amb lleganyes als ulls, i es repeteix l'escena de l'esmorzar, però a càmera lenta.

Després d'estar jugant una estona junts amb la pilota, l'home ja s'ha deixondit i demana al gos que s'esperí un moment, que tot seguit està per ell, i li promet que el portarà a fer una bona passejada. En Lur el segueix fins al bany, on l'amo li tanca la porta als nassos. Mentre n'Urko es dutxa i s'afaita amb la calma de qui no té ni un compromís

important en tot el dia, el gos roman immòbil allà on l'ha deixat, bellugant la cua sense parar.

Que el carrer estigui poc transitat, el sol brilli sense la companyia de núvols i bufi una lleu brisa matutina fa que el rostre de n'Urko irradiï un marcat somriure i que en Lur corri, salti, olori i empaiti insectes, sempre amb el constant vaivé de la seva cua.

A casa de nou, n'Urko s'asseu al sofà de davant el televisor i mira les notícies. Al cap de quatre atemptats, un parell de suïcidis i mitja dotzena de casos de violència domèstica, en Lur canvia d'habitació, abans que comencin a xerrar de política i esports, entre altres coses.

Jau.

N'Ainhoa torna a casa i, sense perdre ni un minut, encén una discussió i va alçant la veu progressivament a n'Urko, repetint-li el discurs de cada dia. L'home s'incorpora d'un salt, surt de la sala d'estar, pega una forta portada que desperta el gos i va a servir-li el dinar, sordejant davant d'ella, mentre en Lur l'acompanya amb el morro aferrat a les seves cames i balancejant la cua. L'amo el deixa tancat a fora amb el dinar al plat i entra a cuinar amb la seva dona sense dirigir-li més que quatre paraules i una mirada.

Després de ben menjar i ben beure, en Lur s'allarga al lloc més assolellat de la terrassa. S'adorm.

Quan finalment es torna a aixecar, fa un parell de voltes per la terrassa, estira les potes, va cap a la porta, la rasca amb les ungles i s'espera amb el morro alt i els ulls ben oberts fins que n'Urko l'obre. Passa a dins. L'amo neteja la casa a consciència. Per no acostar-se a l'aspirador, en Lur es queda a la sala d'estar. D'un salt, puja a jaure al sofà, aprofitant que n'Ainhoa no hi és i, per tant, ningú el renyarà. El

televisor encara està engegat, ara amb un documental de naturalesa. Es veuen una cobra i una serp d'aigua lluitant a mort. La serp d'aigua es defensa bé i, considerant la seva inferioritat en força i dimensions, comença guanyant la iniciativa a la cobra i l'aconsegueix emmetzinar. Però el que no sap és que les cobres són immunes al verí de les altres serpents, així que, aprofitant la situació, la gran contraataca mossegant i recargolant-se en la digna contrincant, que, tot i ja haver perdut matemàticament la batalla, no desisteix ni una mica en la resistència. La pugna acaba, un cop la serp d'aigua quasi no es pot moure a causa del verí i la pressió del cos de l'altra, amb clara victòria de la cobra, i tot seguit es mostra com aquesta es va empassant, molt a poc a poc, la seva rival. "Morbositat en horari infantil", remuga n'Urko, que de tant en quan mira de cua d'ull què fan per la caixa.

A la posta de sol, l'amo es torna a emportar el gos a fer una volta i aprofita la caminada per fer alguns encàrrecs de la casa. Es troben molts altres gossos pel camí. Els amos s'entretenen parlant entre ells mentre els gossos s'entretenen ensumant-se entre ells. A més, en Lur es dedica a defecar repetides vegades per constatar quina és l'autèntica jerarquia, qui mana realment, és a dir, qui recull els fems a qui.

Novament a casa, el gos rep el segon i últim àpat del dia. Quan se l'ha acabat, arriba n'Ainhoa, que l'obre perquè pugui tornar a entrar a casa i l'acaricia afectuosament. Llavors, ella es tanca a la cuina amb n'Urko, i deixen el gos a fora. En Lur roman amb el morro enganxat a la porta llarga estona. Sent crits i escàndol, així que opta per

desistir en l'espera i va a buscar la pilota a fi d'esbargir-se mossegant-la.

Quan sent que surten de la cuina, s'hi acostava amb la bola a la boca i sacsejant la cua, a veure si volen jugar un poc més amb ell. Ambdós li fan cas i l'avicien. Es veu que ja han pres una decisió: a partir de demà, en Lur s'haurà de separar d'un dels dos.

EL *BLUES* DEL DESPERTAR

Lluïsa Serra Oliver

Cada dia em desperto
i trec el nas fora del llit.

Cada dia em desperto
amb el cor encongit.

Cada dia em desperto
i no puc recordar...

No sé, no sé, no sé com
ni quan vaig arribar.

Cada dia em desperto
amb ganes de plorar.

Cada dia em desperto
i no et sento al meu costat.

Cada dia em desperto,
gairebé udolant...

em lamento, em lamento.
Avui també faré tard!

Cada dia em desperto
amb un buit dins del cor.

Cada dia em desperto
sentint la teva olor.
On vaig deixar la roba?
Les sabates on són?
No tinc res per posar-me,
tot és brut i fa pudor.

* * *

—Bon dia, Marisè, què t'ha passat? Sembla que acabis de sortir del llit. No t'has mirat al mirall aquest matí?

—Doncs no, reina, no he tingut temps. Què passa? Vaig molt despentinada?, massa pintada?, mal combinada? Perquè tota la resta és de naixement i ja no s'hi pot fer res...

—Va, dona, no t'enfadis. Un tallat?

—Sí.

—Mario, un tallat per a la Marisè!

—Bon dia, un talladet per a la més bonica de les meves clientes! Vols un donut?, per allò de començar un dia rodó! He, he, he...

Cada dia em desperto
i són massa freds els llençols.
Cada dia em desperto
pensant que és un malson.
La vida és un desastre
des que tu vas marxar...
I no vull, i no vull,
i no vull despertar, no!

—Marisè, t'estic parlant!

—Perdona, se m'ha enganxat una cançó i no me la puc treure del cap.

—Quina?

—No la coneixes.

—...?

—Què passa?

—Quan deixaràs de pensar-hi?

—Mai.

—Mai és massa temps!

—Va, anem, que fem tard!

* * *

—Vols un donut? Un dia rodó... Nano, jo d'ella t'hauria engegat a pastar fang.

—Deixa'm estar, Sebas, jo tinc les meves tàctiques.

—Ah, sí? I d'on les has tret?, d'un manual d'autoajuda'm a fer el ridícul?

—Vés a passeig!

* * *

—Bon dia, senyor Valcells!

—Bon dia, Marisè.

—Quina alegria veure'l per aquí! Feia temps que no entrava a saludar-nos!

—He estat fotut, saps?

—No. No en sabia res.

—Doncs sí. Vaig tenir una angina de pit. Una mica més i no ho explico. Però ara ja està, i si t'he de ser sincer me n'alegro i tot.

—Què vol dir? S'alegra d'haver estat a punt de morir?

—No ben bé. Vull dir que de cop em vaig adonar que a la vida hi ha coses més importants que d'altres, i que potser tenia invertides les prioritats...

—I quin és l'ordre?

—L'amor va primer, sempre primer.

—I després?

—El valor.

—El valor?

—Sí. No es pot tenir por, la por invalida, et fa desistir dels teus somnis, et fa pensar que no ets capaç... I la disfressem, saps? L'anomenem *sentit comú*, *sentit de la realitat*... Bajanades! Tot és mentida. S'ha de viure, Marisè, malgrat els cops baixos a l'estómac, malgrat les desil·lusions...

—No sé si l'acabo d'entendre...

—Tu, de petita, què pensaves que faries quan fossis gran?

—Jo volia ser cantant de *blues*.

—I què ha passat? Per què no ho has fet?

—Doncs no ho sé... Em vaig casar, vaig trobar aquesta feina...

—I ja està, oi? T'hi vas conformar. Has acotat el cap, has desistit dels teus somnis. No els oblidis, Marisè, no els oblidis i sobretot deixa't estimar i estima amb força... Què et passa? Plores?

Cada dia em desperto,
t'he somiat tota la nit.
Cada dia em desperto,
davant hi ha un buit infinit.
Cada dia em desperto
i encara no sé, estimat,
per què tu aquell dia
vas marxar del meu costat.

* * *

—Hola, Marisè, una birra?

—Sí. No. Millor un suc.

—De préssec?

—Sí.

—Aquest matí... potser m'he passat amb allò del donut...

—Què?

—Sí, que t'he dit si volies un donut, per allò del dia rodó...

—Ah, ja me'n recordo. Una mica suat, però és igual, no t'hi amoïnis.

—Fa una temporada que estàs molt moixa.

—Sí.

—Tens problemes?

—De fet, no. En tenia un i ja no el tinc, però, ves per on, el trobo a faltar.

—Això no té sentit, els problemes no s'enyoren.

—Aquest sí.

* * *

Cada dia em desperto
i sé que ja no et tindré.
No escoltaré el teu riure
ni avui, ni mai més.
Cada dia em desperto
i demano a l'univers
que em tregui la pena, oooh!
No vull plorar més, no, no, no!

—No has vingut a esmorzar!

—M'he adormit.

—Com un soc.

—Mira, em vaig prendre un parell de trankimazins.

—Marisè...!

—Què vols, noia... Bé havia de descansar.

—Dus el jersei al revés!

—Bona sort.

—Faràs ploure.

—Va, calla.

* * *

No sé per què he vingut a la plaça. Els peus m'hi han dut sols, sense pensar, però no m'atreveixo a entrar al bar de sempre, no tinc forces. M'assec al pedrís d'una porteria. Hi ha la colla de *moters* fent petar les màquines. Se'm passen pel cap les paraules del Sr. Valcells, i les d'en Mario. Ja fa massa temps que em compadeixo. Jo mateixa començo a fer-me fàstic. El silenci retorna quan els motoristes marxen. Unes suaus notes de violí suren en l'aire. És en Willy. Em mira de lluny i somriu.

Ningú no sap ben bé d'on ha sortit, però ja fa anys que es mou pels carrers del barri. Toca i viu del que recull amb la gorra. Tothom el respecta. Mai cap baralla, ni cap discussió, ni males paraules. Defuig els problemes. Quan veu que no hi ha bon rotllo, guarda el violí a l'estoig i marxa.

El petit de la Joana l'escolta balancejant-se. Els seus pares deuen ser dins del bar. Ni tan sols es deuen haver adonat que el nen ha sortit. Quina pau. És un d'aquells moments plens de poesia. Tres soledats enmig d'una plaça antiga, vestida de llambordes. Una brisa tardorenca, plena de càlides ressonàncies de cordes vibrant sota un arquet...

Una alerta estranya em fa aixecar del pedrís. Els motors tornen. En el temps de fer dues passes cap al nen veig com les motos baixen veloces i descontrolades. Corro cap al nen, l'agafo per l'esquena i...

* * *

Cada dia em desperto
i el cor ja no em fa mal.
Estic de través al llit
i em sento genial.
No noto l'absència,
no sento calfreds,
i sí que sento presència
de jo, de mi, de molt més...

- Apa, nena, quin espant que ens has donat!
—No n'hi ha per tant, una patacada i prou.
—Si no arribes a agafar el nen, el maten.
—...
—En Willy diu que semblaves la Diana caçadora.
—Bah, bah... No exagereu, eh! No n'hi ha per tant.
—Com que no! Ets una heroïna.
—Vaig fer el que hauria fet qualsevol.
—No et treguis mèrit. Pensar primer en els altres que en un mateix no ho fa tothom.
—Va ser un impuls, un instint.
—Res, nena, ets la millor!
—...
—Estàs molt guapa, Marisè, sembla que, en lloc d'estar amb les cames trencades, estiguis en un *jacuzzi*.
—Em sento bé. Per primer cop en molt temps...

—En Mario m'ha donat records per a tu, diu que et vindrà a veure quan plegui...

—M'agrada.

—Sí?

—Sí.

—Bé, Marisè, ara t'escolto!

Aquest és el *blues*
que canto per a tu i per a mi.
Aquest *blues*
no l'oblidis, fes-me cas.
Se't desboca la vida,
no la pots controlar...
Oh, nena, atura't,
crida, plora, però...
torna a començar, iea!

ÍNDIX

Atracament.....	5
<i>Ramon Vernet Moya</i>	
Voltes de filaberquí.....	11
<i>Ferran Burgaya i Márquez</i>	
Fàrmac.....	19
<i>Xavier V. Inglada</i>	
No estic enfadat amb tu	23
<i>Maurici Capdet Mateu</i>	
Collint conquilles.....	27
<i>Alexis Fresnillo Saló</i>	
De talls.....	33
<i>Joan Bustos</i>	
Foc, foc	41
<i>Núria Martí Constans</i>	

Qüestió d'estat	47
<i>Gemma Pellisa Prades</i>	
El retorn de l'Alòdia	51
<i>Teresa Ibars Chimeno</i>	
La pèrdua del meu millor amic.....	61
<i>Perfecte Soler Bernadich</i>	
El valent	71
<i>Maurici Capdet Mateu</i>	
La noia que feia l'ullet	75
<i>Jordi Dausà i Mascort</i>	
La Gracieta.....	81
<i>Júlia Gaset i Mollà</i>	
Creps dolces i salades.....	85
<i>Nadina Palafoix Casademont</i>	
Amb cel·lo.....	93
<i>Marta Pérez Sierra</i>	
La felicitat	97
<i>Jordi Català Llufríu</i>	
El <i>blues</i> del despertar	101
<i>Lluïsa Serra Oliver</i>	

